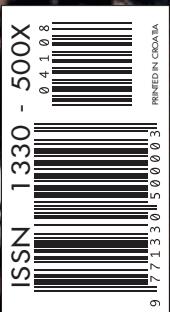

HRVATSKI VOJNIK

Broj 209. Godina V. 10. listopada 2008. www.hrvatski-vojnik.hr BESPLATNI PRIMJERAK

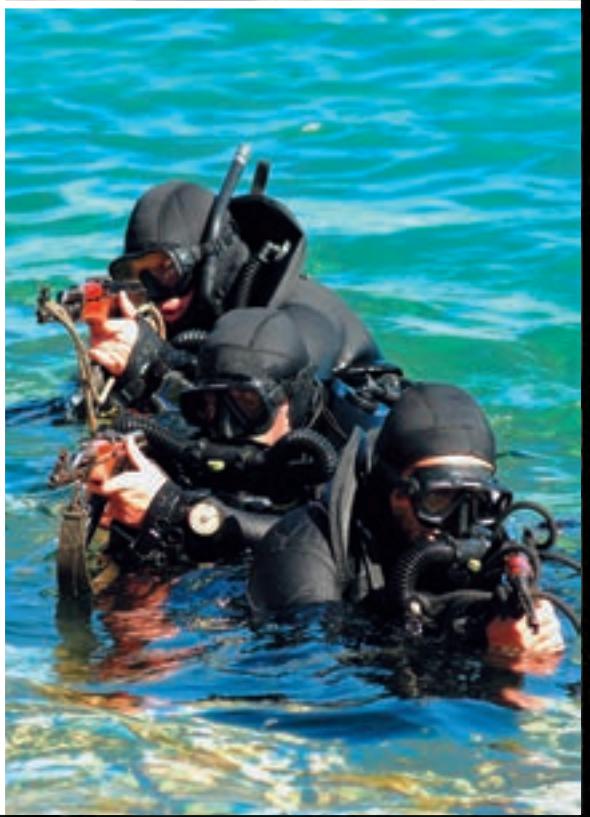

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

Održano 16. hrvatsko vojno-redarstveno hodočašće u
Mariju Bistricu

Kršćanske vrijednosti zalog za budućnost

Snimio Davor Kirin

MINISTARSTVO OBRANE RH

GALERIJA BADROV

10 - 10000 Zagreb, Trg Brava Milana 1
<http://www.galerija-badrov.hr>
www.gb-badrov.com

Izložba fotografija DAVORA KIRINA I TOMISLAVA BRANDTA
"VOJSKA POBJEDNIKA"

07. - 18. listopada 2008.

Otvoreno nadim danom od 10-14 i od 16-20 sat, subotom od 9-14 sati

Nakladnik:
MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@morrh.hr)

Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vpintar@morrh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@morrh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@morrh.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir,
(marija.alvir@morrh.hr), Leida Parlov,
Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotograf: Davor Kirin

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morrh.hr)

Privevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 3784-937

Lektori: Gordana Jelavić, Boženka Bagarić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 3786-348;

fax: 3784-322

Preplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci
30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje),
žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-
platnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovacko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

Tisk:

Tiskara Zelina d.d.,
K. Krizmanić 1, 10380 Sv. I. Zelina

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojnik.hr>

E-mail: hrvojnik@morrh.hr

Naklada: 5800 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2008.

Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

Održano 16. hrvatsko vojno-redarstveno hodčće u Mariju Bistricu

"Pokazali smo kao narod više puta u povijesti da smo, iako brojčano maleni, sposobni obogatiti svijet našim kršćanskim vrijednostima", istaknuo je vojni ordinarij Juraj Jezerinac...

Strana 4

Multinacionalna vojna vježba u Poljskoj

Osobitost vježbe Gliwice Livex 2008 jest u tome što je to prva multinacionalna "vježba na terenu" u kojoj sudjeluju pripadnici OSRH izvan svoje države, a koja je obuhvaćala isključivo uvježbavanje zadaća što ih vojna policija provodi u NATO vođenim operacijama...

Strana 10

U Splitu održana konferencija NATO-ove Radne skupine za obuku i izobrazbu za operacije potpore miru

Cetraesta po redu, konferencija u Splitu prva je održana u Hrvatskoj, a ujedno je u ulozi zemlje domaćina prvi put bila država koja nije članica NATO-a, što je svojevrsno priznanje dosadašnjem aktivnom sudjelovanju...

Strana 14

Nuklearna energija

U zadnja tri desetljeća nuklearna energija ima značajnu ulogu u proizvodnji električne energije. Trenutačno pomoći nuklearne energije generiramo oko 16% ukupno proizvedene električne energije u svijetu

Strana 20

Naslovnicu snimio Davor KIRIN

Održano 16. hrvatsko vojno-redarstveno hodočašće u Mariju Bistrigu

Kršćanske vrijednosti zalog za budućnost

"Pokazali smo kao narod više puta u povijesti da smo, iako brojčano maleni, sposobni obogatiti svijet našim kršćanskim vrijednostima", istaknuo je vojni ordinarij Juraj Jezerinac, podsjećajući na poruku pape Ivana Pavla II. da moramo biti ponosni na našu bogatu kršćansku baštinu, ali i obvezni čuvati je i prenositi

Marija ALVIR, snimio Davor KIRIN

Dok vas promatram ovdje, u našem nacionalnom svetištu Majke Božje Bistričke, pred nama se niže dugi povjesni hod našeg vjerničkog mnoštva koji je kao 'Jahvin vinograd' tražio putokaz i sugu u svojim povijesnim traženjima i stradanjima. Bila je to često borba za vlastiti opstanak, ali i svjedočenje duhovnih vrijednosti koje su duboko ukorijenjene u dušu hrvatskog čovjeka", poručio je vojni ordinarij Juraj Jezerinac vojnicima i policajcima te hrvatskim braniteljima i ratnim vojnim invalidima okupljenima u Mariji Bistrici na 16. hrvatskom vojno-redarstvenom hodočašću, održanom 5. listopada.

Tradicionalno hodočašće, provedeno u organizaciji Vojnog ordinarijata u RH i Glavnog stožera OSRH-a, i ove je godine okupilo mnoštvo vjernika iz cijele Hrvatske, a zajedno s pripadni-

Misno slavlje na prostoru crkve bl. Alojzija Stepinca na otvorenom predvodio je biskup Juraj Jezerinac

cima hrvatske vojske i policije te dječatnicima MUP-a i MORH-a bili su i pripadnici bosanskohercegovačkih oružanih snaga. Na hodočašću su sudjelovali i predstavnici Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti te braniteljskih udruga, pripadnici Hrvatske vatrogasnog saveza i Saveza povijesnih postrojbi HV-a, izaslanstva Sabora i Vlade te Vojno-diplomatskog zborna, a uoči misnog slavlja okupljene su pozdravili ministar obrane Branko Vukelić i državni tajnik MUP-a Ivica Buconjić.

Neraskidiva veza s krunicom

"Molimo Majku Božju da nam pomognе da ne zaboravimo, da cijenimo žrtve i napore ljudi koji su pridonijeli stvaranju slobodne i neovisne države Hrvatske, da poštujemo žrtve hrvatskih branitelja, kao i sve žrtve koje su

Zapovjednik ovogodišnjeg hodočašća u Mariju Bistrigu bio je general bojnik Jozo Miličević (prvi zdesna)

ugrađene u temelje slobode i napretka naše domovine", pozvao je okupljene hodočasnike ministar Vukelić, prisjetivši se onih "koji su svojom žrtvom posvjedočili ljubav prema domovini i bližnjima". Podsjetivši na značenje krunice oko vrata hrvatskog vojnika i redarstvenika, zaključio je da je "hrvatski čovjek pronašao u čvrstoj, iskrenoj vjeri onu dodatnu snagu koja ga je, unatoč iskušnjima, nosila do pobjede". "I danas svjedočimo neraskidivu vezu hrvatskog vojnika i policajca s uzvišenošću krunice. Ovdje, u Mariji Bistrici, svima nama tako dra goj", zaključio je Vukelić te pozvao na molitvu za hrvatske vojнике i policajce koji sudjeluju u mirovnim misijama diljem svijeta.

Ministar Vukelić je pozvao na molitvu za hrvatske vojниke i policajce koji sudjeluju u mirovnim misijama diljem svijeta

Buconjić pozvao je da ne zaboravimo na vrijednosti domoljublja i bogoljublja, napominjući da se ne smiju iznevjeriti očekivanja "malog čovjeka", te je zazvao Majku Božju da ohrabri policajce koji se često omalovažavaju u obavljanju njihovih svakodnevnih zadaća.

Misno slavlje na prostoru crkve bl. Alojzija Stepinca na otvorenom predvodio je biskup Juraj Jezerinac. Uz vojnog ordinarija, na koncelebri ranom misnom slavlju sudjelovali su biskupi Mile Bogović, Josip Mrzljak i Valentin Pozaić, te generalni vikar Josip Šantić kao i vojni i policijski kapelani, a evanđelje je čitao fra Žarko Relota.

"Kršćanstvo kao povijest spa senja vidi Kristovu prisutnost prije svega kroz navještaj Bož-

je riječi. Upravo zato Vojna biskupija svake godine hodočasti u nacionalno marijansko svetište, da bi uvijek iznova otkrivala Božju riječ i na nju odgovorila, kako bi Krist po nama bio proslavljen u svijetu", istaknuo je u propovijedi biskup Jezerinac, napominjući da je povijest čovječanstva pokazala kako nema pravog života i mira među ljudima bez prihvaćanja Boga. "Došli smo ovamo kako ne bismo iznevjerili povjerenje koje nam je ukazao Krist Gospodin, nego da se upravo sada kada se, zahvaljujući mudrosti i odgovornosti onih koji se nalaze na čelu naše domovine, spremamo za ulazak u zapadnoeuropsku obitelj demokratskih zemalja, još više u vjeri učvrstimo", poručio je, zaključivši: "Danas nam se ponovno otkrivaju vrijednosti od kojih je živjela Europa kao nešto veoma važno za budućnost ujedinjene Europe, a to su kršćanske vrijednosti. Po njima postajemo pravi Božji vino grad. Upravo one bit će naš najljepši dar Evropi, koja s pravom očekuje naš doprinos."

Prisjetivši se teških iskustava Domovinskog rata, podsjetio je da je Krist

snaga koja je vodila hrvatske branitelje na putu do naizgled nemoguće pobjede. "Pokazali smo kao narod više puta u povijesti da smo, iako brojčano maleni, sposobni obogatiti svijet našim kršćanskim vrijednostima", istaknuo je vojni ordinarij, podsjećajući na poruku pape Ivana Pavla II. da moramo biti ponosni na našu bogatu kršćansku baštinu, ali i obvezni čuvati je i prenositi.

Tijekom misnog slavlja nastupio je Orkestar HV-a i Klapa HRM-a "Sveti Juraj", a hodočašće je završilo križnim putem na bistričkoj Kalvariji. Posebno valja spomenuti vjernike petrinjske vojne kapelanie Sv. Ilike Proroka, 32 pri padnika OSRH-a koji su treću godinu zaredom pješice hodočastili u Mariju Bistrigu, a dionicu dugu 102 km propješaćili su za manje od dva dana. ■

Tradicionalno hodočašće i ove je godine okupilo mnoštvo vjernika iz cijele Hrvatske

Obilazak vojnog poligona "Eugen Kvaternik" na Slunju

Razvojem poligona do gospodarskog razvoja grada

Ministar obrane Branko Vukelić posjetio je 6. listopada vojni poligon "Eugen Kvaternik", Slunj. S ministrom su u posjetu bili i načelnik GSOSRH-a general zbora Josip Lucić i državni tajnik MORH-a Željko Goršić.

Tom je prilikom održana prezentacija o kapacitetima, namjeni, korisnicima i aktivnostima koje se trenutačno provode na poligonu kao i o njegovu dalnjem razvoju. Poligon "Eugen Kvaternik" je perspektivan. To je najveći poligon Hrvatske vojske, a sve aktivnosti koje se na njemu trenutačno provode odvijaju se planiranim dinamikom. Za visoke predstavike MORH-a i OSRH-a održana je i kratka pokazna vježba, kojom je prezentiran samo dio obuke pripadnika naših Oružanih snaga u sklopu njihovih priprema za sudjelovanje u

međunarodnim mirovnim operacijama.

Nakon obilaska poligona, ministar Vukelić se sastao i s gradonačelnikom Slunja Ivanom Bogovićem i njegovim najbližim suradnicima. Na sastanku se razgovaralo o vojnem poligonu "Eugen Kvaternik", izgradnji stanova u Slunjku za potrebe Hrvatske vojske i grada, te o drugim oblicima civilno-vojne suradnje u tom kraju, koja je ocijenjena dobrom, a izražena je i obostrana

želja da se tako kvalitetna suradnja nastavi i ubuduće.

U izjavi za medije, ministar Vukelić je rekao da je vojno vježbalište "Eugen Kvaternik" naposredno i na mnogo načina vezano s gradom Slunjom te da njegov razvoj itekako može pozitivno utjecati i na razvoj grada. Najavio je da će vojska do sredine sljedeće godine napustiti slunjsku vojarnu "Svetica", na čijem bi se prostoru mogli graditi kadrovski stanovi, minimalno 50, za potrebe OS-a. Upozorio je i na dobru suradnju vojske i jedinica lokalne uprave i kad je riječ o pomoći u izgradnji infrastrukture. Uvjeren je da će se tako nastaviti i dalje jer ima mnogo dodir-

nih točaka gdje grad Slunj i OS mogu suradivati. Ministar Vukelić je najavio da će vojska do kraja sljedeće godine napustiti i vojarnu "Luščić" u Karlovcu.

Načelnik GSOSRH-a general zbora Josip Lucić istaknuo je da bi u budućnosti na vojnem poligonu "Eugen Kvaternik" trebalo biti oko 700 vojnika, te da će vojska znatno pridonijeti zapošljavanju i razvoju tog kraja.

Gradonačelnik grada Slunja upozorio je na neke od projekata u čijoj je realizaciji sudjelovala vojska, a koje bez te pomoći grad Slunj ne bi mogao realizirati. Napomenuo je i kako je vojno vježbalište "Eugen Kvaternik" prihvaćeno kao dio grada Slunja te da u njemu vide mogućnost svoga gospodarskog razvoja i rješavanja pitanja nezaposlenosti.

L. PARLOV

■ Nakon obilaska poligona, ministar Vukelić se sastao i s gradonačelnikom Slunja Ivanom Bogovićem i njegovim najbližim suradnicima

Dan roda inženjerije

Inženjerijska pukovnija obilježila je 2. listopada radno i svečano Dan roda inženjerije u vojarni "Kamensko". Na svečanosti je bio izaslanik zapovjednika Zapovjedništva za obuku i doktrinu "Fran Krsto Frankopan", brigadir Mijo Haršanji, načelnik stožera ZOD "F.K.F." Zapovjednik pukovnije brigadir Robert Suntešić tom je prigodom uputio čestitke svim inženercima, a zaslužnim pripadnicima pukovnije uručio poticajne mjere za iskazane rezultate u dosadašnjem radu. Na gradskom groblju "Jamadol" položen je vijenac i upaljena svijeća za sve poginule inženjerce.

U vojarni "Kamensko" organiziran je Dan otvorenih vrata kako bi se građani upoznali s osnovnim elementima ustroja i rada postrojbe, te dijelom opreme i tehničke deklariranih vodova za mirovne vojne operacije. U sklopu Dana otvorenih vrata provedene su i prezentacije o programu Kadet i o RH u NATO.

Vojarnu je osim građana posjetilo i 200 učenika OŠ Turanj, OŠ Draganić i Tehničke škole Karlovac.

Istog dana, povodom obilježavanja Dana vojne kapelanie Sv. Anđeli Čuvari, u župnoj crkvi u Kamenskom služena je misa koju je predvodio mons. Josip Šantić, generalni vikar Vojnog ordinarijata RH.

M. GEČEK

Ministar Vukelić na sastanku ministara obrane Europske unije

U francuskom gradu Deauvilleu 2. listopada održan je sastanak "EU trojke" - ministara obrane Europske unije s ministrima obrane Hrvatske, Makedonije, Islanda, Norveške i Turske.

Na sastanku se raspravljalo o trenutnom stanju europske sigurnosne i obrambene politike. Ministar obrane Branko Vukelić u svom je govoru istaknuo da je Hrvatska zadnjih nekoliko godina znatno pojačala svoj angažman u pogledu europske sigurnosne i obrambene politike, a ove godine je taj angažman i dodatno potvrđen sudjelovanjem Oružanih snaga RH, prvi put, u mirovnoj misiji

EU u Čadu, kamo upravo ovih dana odlazi 15 hrvatskih vojnika. To pokazuje spremnost Hrvatske i njezin aktivni doprinos dugoročnim ciljevima zajedničke vanjske i sigurnosne politike EU, rekao je ministar Vukelić.

Sastanak "EU trojke", na kojemu sudjeluju ministri obrane zemalja Europske unije (bivši predsjedavajući, predsjedavajući, budući predsjedavajući EU) te Hrvatska, Makedonija, Turska, Island i Norveška (zemlje kandidati za članstvo i europske zemlje članice NATO-a koje nisu u EU), održava se u sklopu redovitih polugodišnjih sastanaka svih minis-

tara obrane država članica EU u zemlji predsjedateljici EU.

Teme o kojima se govorilo na sastanku bile su: europska obrana i građani - evakuacija građana i nadzor na moru, racionalizacija obrambenih napora EU te jačanje vojnih sposobnosti i vojne operacije EU.

Na sastanku u Deauvilleu, uz ministra Vukelića, sudjelovao je i hrvatski veleposlanik u Francuskoj Mirko Galić, ravnatelj Uprave za obrambenu politiku MORH-a Pjer Šimunović i hrvatski vojni izaslanik u Francuskoj pukovnik Andrija Šakić.

OJI

Seminar Obalne straže u Splitu

U zajedničkoj organizaciji Obalne straže RH i Obalne straže Kraljevine Norveške, od 22. do 24. rujna, u Splitu je pod pokroviteljstvom HRM-a, održan seminar Obalne straže sa svrhom razmjene iskustava i unapređenja regionalne suradnje u području nadzora i zaštite mora.

Osim predstavnika različitih ministarstava i OS-a, te morskih službi Hrvatske i Norveške, u radu seminara sudjelovali su i predstavnici ratnih mornarica Albanije i Crne Gore.

Seminaram Obalne straže predsjedavali su viceadmiral Zdravko Kardum, zapovjednik Obalne straže RH i brigadir Thor Arne Lysenstoen, vojni izaslanik OS Kraljevine Norveške, a moderator je bio brigadir Tomislav Vibovec, predstavnik RACVIAC-a.

Sudionike seminara zanimalo je kako je ustrojena Obalna straža RH, a od ostalog posebice je bila zanimljiva norveška prezentacija, koju je izložio komodor Aril Inge Skram, zapovjednik Obalne straže Kraljevine Norveške.

Naglašeno je da samo pravovaljana regionalna suradnja može pridonijeti kvalitetnoj zaštiti okoliša i osigurati sigurnost plovidbe u Jadranskom moru. Također je naglašena važnost sporazuma o suradnji Obalne straže s mje-

davnim državnim službama, koji trebaju specificirati način suradnje i ovlasti između svih sudionika uključenih u zaštitu nacionalnih interesa na moru.

Seminar je potaknuo potrebu za osnivanjem Foruma Obalne straže na kojemu bi se razmatrala problematika operacija Obalne straže na taktičkoj razini, posebice ona koja onemoguće kvalitetnu regionalnu suradnju. Već uspostavljeni projekt ADRION, koji je nastao iz Jadransko-jonske inicijative, istaknut je kao najpogodniji okvir za daljnju suradnju i u ovom području.

S. JONJIĆ

Posjet direktora visokih studija obrane Italije HVU

U sklopu višednevnog posjeta MORH-u i OSRH-u, izaslanstvo MO Republike Italije posjetilo je 30. rujna HVU "Petar Zrinski".

Talijansko izaslanstvo na čelu s direktorom visokih studija obrane (C ASD) admiralom Marcantoniom Trevisanijem dočekao je ravnatelj HVU general bojnik Mirko Šundov. U sastavu talijanskog izaslanstva bio je brigadir Alessandro Mauriello, kapetan korvete Francesco Civino i vojni izaslanik Republike Italije u RH, kapetan bojnog broda Roberto Domini. Nakon uvodnih pozdrava talijanskog i hrvatskog izaslanstva, admiral Trevisani održao je predavanje polaznicima RŠ "Ban Josip Jelačić", polaznicima ZSS "Blago Zadro" i nastavnicima Dekanata HVU. Potom je brigadir Vladimir Superina prezentirao talijanskom izaslanstvu ustroj i sustav vojne izobrazbe na HVU "Petar Zrinski". Talijansko izaslanstvo posjetilo je također i Š SJ "Katarina Zrinska" i RŠ "Ban Josip Jelačić".

Z. LOVAŠEN

Obilježena 90. godišnjica pogibije mornara s austrougarskog ratnog broda Sveti Stjepan

Zajednička povijesna uloga

U spomen na poginule mornare, u more su položeni vijenac i devedeset bijelih ruža, a ronioci mađarske vojske položili su vijenac i na olupinu ratnog broda Sv. Stjepan Szent Istvan, gdje su dan prije postavili i spomen-ploču...

Podsjećajući na stradanje mornara na ratnom brodu Sv. Stjepan, državni tajnik Čačić istaknuo je kako je njihova žrtva "oda hrabrosti i požrtvovnosti na moru, ali i stabilan temelj priateljstva naših naroda i njihove zajedničke budućnosti unutar europske zajednice naroda"

Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT

nutka htjeli spasiti taj simbol pomorske moći Monarhije.

Brod HRM-a Faust Vrančić isplvio je iz Malog Lošinja, a plovidba do mjesta potonuća Sv. Stjepana jugozapadno od otoka Premude, otoka u zadarskom arhipelagu, bila je dobra prilika za međusobno druženje i podsjećanje na zajedničku povijest naših naroda, koja nas trajno povezuje. Na brodu je bio i velik broj mađarskih novinara. Oni su došli popratiti događaj što je okupio mađare, Austrijance i Hrvate, koji su se došli pokloniti i odati počast svojim mornarima stradalim u I.

■ Državni tajnik MORH-a Gordan Čačić sve nazočne je pozdravio i uime ministra obrane Branka Vukelića te im poželio da se osjećaju ugodno u prijateljskom ozračju

■ Razmjene prigodnih darova

Državni tajnik MORH-a Gordan Čačić i načelnik GSOSRH-a general zborni Josip Lucić s izaslanstvom sudjelovali su 2. listopada na komemoraciji kojom je obilježena 90. godišnjica pogibije mornara s austrougarskog ratnog broda Sveti Stjepan (Szent Istvan).

Na komemorativnom skupu, koji je priređen na mađarsku inicijativu, bilo je visoko izaslanstvo MO i OS Republike Mađarske, koje su predvodili mađarski ministar obrane Imre Szekeres i načelnik GS-a general zborni Andras Havril, te izaslanstvo OS Republike Austrije, koje je predvodio zamjenik načelnika GSOS Republike Austrije general pukovnik Othmar Commanda, a održan je na brodu HRM-a Faust Vrančić, i to na mjestu potonuća austrougarskog broda u zadarskom akvatoriju.

Sv. Stjepan je bio najveći ratni brod Austro-Ugarske Monarhije, ponos carske flote, vrlo siguran, koji se dokazao u operacijama na moru. Nesretna sudbina zadesila ga je u lipnju 1918. godine, kad je pod okriljem mraka neočekivano torpediran. Pri potonuću broda život je izgubilo 89 mornara, koji su do posljednjeg tre-

svjetskom ratu. Komemoracija je bila u znaku brojnih aktivnosti, a u prigodnim govorima istaknuto je značenje naše zajedničke povijesti stabilnog temelja za priateljstva naših naroda i njihovu zajedničku budućnost. U spomen na poginule mornare, u more su položeni vijenac i cvijeće, i to devedeset bijelih ruža. Ronioci mađarske vojske

U spomen na poginule mornare, u more su položeni vijenac i cvijeće, i to devedeset bijelih ruža

položili su vijenac i na olupinu ratnog broda Sv. Stjepan, gdje su dan prije postavili i spomen-ploču.

Tom je prigodom državni tajnik Čačić istaknuo kako je naša zajednička povijesna uloga na ovim prostorima obilježila tradicionalno dobru suradnju i prijateljstvo naših naroda i njihovih oružanih snaga. Podsećajući na stradanje mornara na ratnom brodu Sv. Stjepan, Čačić

Austro-ugarski ratni brod Szent Istvan sa građen je između 1912. i 1915. godine kao jedan od najsuvremenijih brodova svoga vremena te je bio simbol pomorske moći Monarhije. Maksimalna brzina broda bila je 21 čvor, a naoružanje se sastojalo od 12 topova promjera 305 mm, koji su odjednom mogli ispaliti 5400 kg granata. Duljina mu je bila 152 m širina gotovo 30 m. Težio je 20 000 tona. Posada broda imala je 1087 članova, i to iz svih krajeva i nacija Austro-Ugarske Monarhije. Sv. Stjepan je bio prvi ratni brod koji su potopila torpedo. Torpediran je u lipnju 1918. godine, a pokušavajući do zadnjeg treba spasiti brod život je izgubilo 89 članova njegove posade. Olupina tog simbola pomorske moći Austro-Ugarske danas leži u Jadranu na 66 metara dubine.

je rekao kako je njihova žrtva "oda hrabrosti i požrtvovnosti na moru, ali i stabilan temelj prijateljstva naših naroda i njihove zajedničke budućnosti unutar europske zajednice naroda". Sve nazočne je pozdravio i uime ministra obrane Branka Vukelića te im poželio da se osjećaju ugodno u prijateljskom ozračju, koje je rezultat zajedničke povijesti, te odličnih političkih i obrambenih odnosa naših država i naroda.

Mađarski ministar obrane Imre Szekeres zahvalio je MORH-u i OSRH-u što su im omogućili i osigurali sve

uvjete za održavanje ove manifestacije. I on je upozorio na značenje zajedničke povijesti naših naroda na ovim prostorima i obilježavanje događaja iz zajedničke povijesti koji nas trajno povezuju.

"Ova tragedija, koja se dogodila prije 90 godina, ostala je u sjećanju ljudi", rekao je Szekeres te napomenuo kako je sreo ljudе čija je rodbina služila na brodu Sv. Stjepan i koji su se posebno radovali što će se obilježiti taj događaj. "Zapravo nas ova živa povijest povezuje i stoga su važne ovakve manifestacije kako se ne bi zaboravili događaje iz povijesti koji nas povezuju."

Na pitanje kakvom bi ocijenio bilateralnu obrambenu suradnju naših dviju zemalja, mađarski ministar nam je odgovorio kako je ona vrlo važna te je upozorio i na važnost ulaska Republike Hrvatske u NATO. Podsetio je i na to kako

se Mađarska prije devet godina, postavši članicom NATO-a dok nijedna susjedna zemlja to nije bila, osjećala "kao jedan otok". Ministar Szekeres je spomenuo i potporu koju je Mađarska cijelo vrijeme davala našem što bržem priključenju euroatlantskim asocijacijama. Upravo je Mađarska prva ratificirala Protokol o pristupanju Republike Hrvatske NATO-u. ■

Ronioci mađarske vojske položili su vijenac i na olupinu ratnog broda Sv. Stjepan, gdje su dan prije postavili i spomen-ploču

Multinacionalna vojna vježba u Poljskoj

Gliwice Livex 2008

Osobitost vježbe Gliwice 2008 jest u tome što je to prva multinacionalna "vježba na terenu" u kojoj sudjeluju pripadnici OSRH izvan svoje države, a koja je obuhvaćala isključivo uvježbavanje zadaća što ih vojna policija provodi u NATO vođenim operacijama...

Ozren LUKENDA, snimio Stjepan BRIGLJEVIĆ

Namjenski organizirane snage Vojne policije (NOS VP OSRH) u sastavu: devet članova u zapovjedništvu vježbe, osam članova stožera NATO Multinacionalne bojne vojne policije (NATO MNMPBAT) i njegova sastavnica, vod VP OSRH s 23 pripadnika iz sastava Sat-

nije za posebne namjene Pukovnije VP HKoV te tri pripadnika skupine kriminalističke VP, pod zapovijedanjem brigadira Vlade Kovačevića, načelnika Odjela Vojne policije Glavnog stožera OSRH, uspješno su završili svoje sudjelovanje na multinacionalnoj vojnoj vježbi Gliwice Livex 2008 u Poljskoj.

Vježbu Gliwice Livex 2008 provodila je NATO MNMPBAT, multinacionalna postrojba ustrojena 2007. a koja se sastoji od postrojbi vojne policije iz Poljske, Češke, Slovačke i Hrvatske. Podsjetimo, hrvatsko sudjelovanje u vježbi temelji se na prihvaćenoj nominaciji Vlade RH u projekt osnivanja i ustrojavanja NATO MNMPBAT. To je projekt započet na temelju zaključaka s NATO samita u Pragu 2002. godine, vezanih za poboljšanje i razvoj vojnih mogućnosti NATO saveza (Prague Capability Commitment). U projekt je Republika Hrvatska uključena 2004. godine, kao jedina država-partner koja nije članica NATO saveza.

Multinacionalna vježba Gliwice Livex 2008 održavala se na vojnom vježbalištu u mjestu Wedrzyn od 24. rujna do 4. listopada. Zemlja domaćin i njezina vojna policija u provedbenom dijelu uložile su znatan napor u organizaciji ove multinacionalne vježbe, a ukupnom naporu pridonijele su i ostale države-partneri u projektu.

Na glavnom obučnom događaju 2. listopada bili su načelnici glavnih stožera Poljske, Slovačke i Češke, a iz Hrvatske zamjenik načelnika Glavnog stožera OSRH za operacije kontraadmiral Zdenko Simičić

■ Zahvaljujući uvjetima što ih pruža poljsko vojno vježbalište, bilo je moguće proigrati u gotovo realnim uvjetima razne scenarije koji se pojavljuju u mirovnim misijama i u NATO vođenim operacijama

Osobitost vježbe jest u tome što je to bila multinacionalna "vježba na terenu" u kojoj sudjeluju pripadnici OSRH izvan svoje države, a koja je obuhvaćala isključivo uvježbavanje zadaća što ih vojna policija provodi u NATO vođenim operacijama.

Rad multinacionalne postrojbe obuhvaćao je tri osnovne cjeline, i to rad zapovjedništva vježbe, rad stožera NATO MNMPBAT i rad taktičkih postrojbi bojne.

Zahvaljujući uvjetima što ih pruža poljsko vojno vježbalište, bilo je moguće proigrati u gotovo realnim uvjetima razne scenarije koji se pojavljuju u mirovnim misijama i u NATO vođenim operacijama. Namjenski sagrađeno naselje za borbu u urbanom području, uređeni vojni kamp identičan onima iz stvarnog okružja, te strelische s pokretnim metama bili su podloga za uvježbavanje i ocjenjivanje obučenosti postrojbe. Sve sastavnice multinacionalne postrojbe imale su izuzetnu priliku uvježbati taktike, tehnike i procedure vojne policije, koje se traže u provedbi NATO vođenih operacija odgovora na krizne situacije. Tome treba dodati složenost zadaće ne samo zbog multinacionalnog okružja već i zbog različite opreme, organizacije i taktičke doktrine.

Upravo zato svrha vježbe je bila uvježbati stožer i postrojbe NATO MNMPBAT u provedbi zadaća iz punog spektra vojnopolicijskih operacija, u skladu sa standardnim operativnim postupcima što ih je propisala NATO MNMPBAT, radi postizanja interoperabilnosti multinacionalnog sastava. Osim NATO taktike VP, u stožernom procesu donošenja odluke uvježbavao se stožer bojne u svrhu unaprjeđenja sustava zapovijedanja i nadzora, a usporedno s tim procesom uvježbavao se i sustav logističke potpore postrojbe.

Sama vježba bila je podijeljena u tri faze: razmještanje, provedba vježbe na terenu i povratak u matičnu državu. O složenosti prve i treće faze svjedoči dužina puta koja iznosi više od 1200 km, prolazak kroz četiri države, te ispunjavanje svih uvjeta što ih postavljaju nacionalna zakonodavstva. I priprema i provedba hodnje uspješno su usklađeni djelovanjem vojnih policija navedenih zemalja partnera. O značenju same zadaće govori i podatak da je to bilo prvo samostalno premještanje postrojbe OSRH kopnom kroz prostor više država.

Priprema za vježbu zahtjevala je velike napore, i to od osobne pripreme svakog sudionika vježbe za funkcionalno obavljanje dužnosti u sklopu organizacije vježbe do sveladanja stožernog procesa rada. Vod VP-a uvježbavao je taktičke radnje i postupke u RH, a po dolasku na vježbalište provodila su se mješovita uvježbavanja s kolegama iz drugih partnerskih država.

Brojne su zadaće uvježbavali i proigravali HRV vojni policijac s ostalim kolegama iz sastava postrojbi drugih država-partnera: zaštitne pretrage terena i objekata, te osiguranje prostora; upadi u objekt radi neutraliziranja i uhićenja terorista; djelovanje snaga za brzu reakciju: reakcija u slučaju iznenadnog napada na vojnu bazu, borbena potpora napadnutim snagama i omogućavanje njihova izvlačenja iz zasjede, ubacivanje helikopterom snaga za brzu reakciju iz zraka, te njihovo izvlačenje na isti način; uporaba službenih pasa; rad kriminalističke skupine itd.

U različitim vremenskim ciklusima planski su proigravani različiti scenariji iz područja protuterorističkih djelovanja, u preventivnim i represivnim VP zadaćama koje su uključivale: ophodnju rizičnim područjem, reakciju na napad, upad u objekt radi uhićenja terorista, reakciju na

■ Namjenski sagrađeno naselje za borbu u urbanom području, uređeni vojni kamp identičan onima iz stvarnog okružja, te strelische s pokretnim metama bili su podloga za uvježbavanje i ocjenjivanje obučenosti postrojbe

zasjedu, postupke na pronalazak improvizirane eksplozivne naprave, medicinsku evakuaciju, reakciju snaga za brzi odgovor pri napadu na kamp i stožer postrojbe, borbenu potporu napadnutim savezničkim snagama i njihovo izvlačenje, zaštitu VIP osoba, posebna postupanja u slučaju civilnih nemira, ali i druge redovne VP zadaće kao što je rad na nadzorno-propusnoj postaji, angažiranje vodiča sa službenim psima za detekciju droga i eksploziva i dr.

Posebna pozornost posvećena je sigurnosti sudionika, a vremenski uvjeti otežavali su zadaće ubacivanja poljskih timova skupina VP za posebne namjene i izvlačenja helikopterom timova skupina VP za posebne namjene iz hrvatske komponente. Tehnike spuštanja iz helikoptera (brzi konop) i izvlačenja s objekta (grodz), te forsirani upad u

objekt najviše su impresionirali promatrače, no ni složenost drugih zadaća nije bila nezamijećena. Združeni rad čeških i slovačkih kolega na suzbijanju građanskih nemira i uspostavljanju javnog reda besprijekorno je proveden, kao i druge rutinske VP zadaće.

Svi navedeni obučni sadržaji ocjenjivani su nadzorom posebne multinacionalne sudačke skupine, u radu stožera prioritet je bio u interoperabilnosti i multinacionalnosti svih sekcija.

Na glavnem obučnom događaju 2. listopada bili su načelnici glavnih stožera Poljske, Slovačke i Češke, a iz Hrvatske zamjenik načelnika Glavnog stožera OSRH za operacije kontraadmiral Zdenko Simićić. Uz najviše vojne predstavnike zemalja partnera u projektu, vježbu su ta-

Brigadir Vlado Kovačević, načelnik Odjela VP GSOSRH

Kako ocjenjujete hrvatsko sudjelovanje u vježbi?

Rezultati vježbe donijeli su nam potrebne lekcije, tako da se možemo njima koristiti u budućem radu. Npr. prva faza vježbe, razmještanje snaga, uspješno je završena zahvaljujući temeljitim pripremama i odličnoj koordinaciji s vojnim policijama Mađarske, Slovačke, Češke i Poljske. Ostvarili smo također pozitivne kontakte s

tijelima civilne vlasti tih zemalja. Razmjestivost je deklarirana sposobnost Voda VP OSRH u projektu ustrojavanja MN bojne VP, i to je bilo prvi put da je jedna postrojba OSRH provela hodnju kopnenim putem s kompletним sastavom, naoružanjem i opremom izvan RH, krećući se preko teritorija više stranih država. Na temelju tih iskustava VP OSRH će razviti standardni operativni postupak - SOP za potrebe obuke, operativnog planiranja i provedbe same zadaće. Cilj nam je ujedno bio napraviti prosudbu i ocijeniti spremnost Voda VP OSRH za provedbu deklariranih VP zadaća, te sposobnost i interoperabilnost stožernih časnika i dočasnika za rad u multinacionalnom okružju stožera MNMPBAT. Željeli sam napraviti objektivnu prosudbu ukupnih dosadašnjih npora, te plan rada

Pukovnik Tihomir Zebec, načelnik Odsjeka KVP u Odjelu VP GSOSRH

U sklopu MN bojne VP, vi ste načelnik stožera bojne. Kakva je zastupljenost hrvatskih članova u stožeru i koja je bila njegova uloga u vježbi?

Zastupljenost hrvatskih članova stožera je proporcionalna u odnosu na veličinu stožera i nacionalnu zastupljenost u projektu stvaranja MN bojne VP. U stožeru imamo osam pozicija, i to tri časnička i pet dočasničkih mesta. U skladu s potpisanim sporazumima komponiranja multinacionalnog VP sastava, zastupljeni smo u svakoj cijelini stožera. To je glavni preduvjet za ispunjenje osnovne zadaće stožera, postizanje interoperabilnosti multinacionalnog sastava na taktičkoj razini. Svaka nacija ima svoje operativne VP metode i sposobnosti, a uloga je stožera da te različitosti uskladi i operacionalizira propisivanjem SOP-ova MN bojne VP.

Koliko je različit rad u MN bojne VP u usporedbi s radom stožera bojne u OSRH i kakav su oblik pripreme imali HRV članovi stožera prije upućivanja na vježbu?

Stožerni rad odnosno procesi rada i donošenje odluka jednaki su jer je OSRH usvojio NATO stožerne procedure, koje su jednake za sve članice MNMP bojne. Drugo, svi HRV članovi stožera imaju iskustvo iz sudjelovanja u mirovnoj

misiji ISAF, gdje su obavljali stožerne zadaće. Pripreme HRV članova stožera išlo je usporedno i u skladu s koracima ustrojavanja MN bojne VP. Stožer je razradio standardne operativne postupke MN bojne VP i provodio stožerne vježbe zapovjedništva bojne bez sudjelovanja operativnih postrojbi u svrhu homogenizacije cijelog stožera i uvježbavanja stožernog procesa donošenja odluke. Za ovu vježbu, stožer se pripremao za planiranje i provedbu punog spektra vojnopolicijskih zadaća na taktičkoj razini postrojbe, koje se mogu pojavit u NATO vodenim operacijama stabilnosti, dakako sve u svrhu postizanja interoperabilnosti postrojbe.

Kako je funkcionirao rad stožera MN bojne VP i koji su bili njegovi ciljevi?

Ovdje je riječ o "vježbi na terenu", što podrazumijeva i rad stožera u takvim uvjetima. Za uspjeh takve misije pos-

kođer pogledali brojni predstavnici ViZ-a u Poljskoj, Pro-vost Marshall iz SHAPE-a, zapovjednici vojnih policija susjednih zemalja te zapovjednik ukrajinske VP čija je delegacija bila na vježbi u svojstvu promatrača. Za postignuti uspjeh na vježbi, kontraamiral Simičić je pohvalio sve pripadnike NOS-a VP OSRH, a posebno uvježbanost hrvatskog voda iz sastava Satnije za posebne namjene Pukovnije VP HKoV. Ovim obučnim događajem pripadnici VP OSRH ponovno se ističu angažmanom u sklopu prema za prijam u NATO savez. VP OSRH je dala prvu postrojbu u misiju ISAF, a projektom ustrojavanja multinacionalne postrojbe VP, MNMPBAT, jedna od postrojbi VP OSRH postat će prvom hrvatskom postrojbom pod izravnim zapovijedanjem NATO zapovjedništva.

za iduće razdoblje kako bi se poboljšala interoperabilnost HRV komponente MN bojne VP.

Na koji način su odabrani pripadnici Voda VP OSRH i kakvu su obuku provodili uoči vježbe?

Svi pripadnici Voda VP OSRH dragovoljno su ušli u ovaj projekt. Riječ je o pripadnicima Satnije VP za posebne namjene Pukovnije VP HKoV. Nakon prve selekcije, oni imaju specijalističku VP obuku u sklopu Pukovnije, a bili su uključivani i u združene obučne događaje u suradnji s pripadnicima Specijalne policije MUP i Bojne za specijalna djelovanja. Velika većina je prošla preduputnu obuku za upućivanje u mirovnu misiju ISAF, a potom su sudjelovali u misiji, neki i više puta. Važna iskustva o radu u međunarodnom okružju dobili smo upravo od tih vojnih policajaca. No, nisu zapostavljena ni naša iskustva iz Domovinskog rata.

trojbe u realnom okružju NATO vođene operacije, sustav zapovijedanja i upravljanja je ključan jer se koristi raznim multinacionalnim sastavnicama VP s različitom opremom, organizacijom i taktičkom doktrinom uporabe VP, a koje MN bojna VP modularno komponira za potrebe zadaće. Stoga su stožeru MN bojne VP bili zadani sljedeći ciljevi: uvježbati interoperabilnost na taktičkoj razini primjenjujući NATO VP procedure kao element borbene potpore u NATO vođenim operacijama stabilnosti; uskladiti i unaprijediti sposobnosti stožera u sustavu zapovijedanja i nadzora MN bojne VP; razviti i unaprijediti interoperabilnost, fleksibilnost i pokretljivost postrojbi MN bojne VP, te uvježbati i unaprijediti sustav logističke potpore MN bojne VP. Provodeći navedene aktivnosti, u završnoj raščlambi prikupljene su sve naučene lekcije, te ćemo na toj osnovi planirati i provesti dogodine sličnu vježbu MN bojne VP u Češkoj.

Koliko i na koji način naučene lekcije utječu na rad HRV članova stožera u radu u multinacionalnom okružju?

Naučene lekcije iz sudjelovanja u mirovnim misijama imaju golem utjecaj na naš rad u stožeru MN bojne VP. One omogućavaju bolje razumijevanje članova stožera. Na tim naučenim lekcijama razvijaju se SOP MN bojne VP. Sa znanjima i iskustvima što ih imamo iz rada VP OS-

Radeći u multinacionalnom okružju, svi sudionici su stekli iskustva koja mogu iskoristiti u budućem radu. Zajednički rad, međusobno uigravanje i razumijevanje, kao i uspostavljena priateljstva, sigurno su jamstvo za dovršetak projekta. Naučene lekcije, sumirane po raščlambi vježbe nakon provedbe, solidna su podloga za pripremu daljnjih vojnih vježbi. Planirano je da se vježba 2009. godine održi u Češkoj, a 2010. u Hrvatskoj. Također je planirano da bi na vježbi 2010. bojnu ocijenilo mjerodavno NATO zapovjedništvo u skladu s deklariranim sposobnošću za sudjelovanje u NATO vođenim operacijama. Sudjelovanje u ovoj vježbi važan je iskorak prema ispunjenju postavljenih ciljeva i zadaća Glavnog stožera OSRH i postrojbi OSRH u procesu integracije RH u EU i NATO. ■

Kakve ste dojmove ponijeli nakon završetka vježbe i rada pripadnika u multinacionalnom okružju?

Cijela vježba je dosljedno provedena prema EXPLAN-a. Na vojnom poligonu poljske vojske imali smo više nego odlične uvjete za rad u realnom okružju, uključujući rad na terenu, ali i u urbanoj sredini. Upravo zbog takvih uvjeta, zapovjednici postrojbi MN bojne VP imali su odličnu priliku za isprobavanje različitih VP taktika i metoda na nacionalnoj razini, a potom u mješanim multinacionalnim sastavima - MP Task Forces. Dobit iz rada u međunarodnom okružju, jest što možemo razmijeniti iskustva, taktike i metode izravno na terenu. Na taj način postižemo bolje razumijevanje između nacionalnih komponenti u MN bojni VP i poboljšavamo sposobnosti cijele postrojbe u rasponu od stožera bojne do taktičkih sastava. ■

RH, iskustvima iz Domovinskog rata, te iskustvima iz mirovnih misija, imamo više nego solidan temelj za uspješan rad u multinacionalnom okružju. Svi HRV članovi potpuno su ispunili zadaće iz svog funkcionalnog područja u radu stožera. No, posebno me veseli stalna spremnost za učenje i prikupljanje iskustava kolega vojnih policajaca iz drugih nacionalnih sastavnica, jer ono što krasiti rad stožera MN bojne VP jest koordinacija, a ne natjecanje.

Koji su sljedeći koraci u radu stožera MN bojne VP, te članova stožera?

Sada, nakon provedene vježbe, provest će se iscrpna raščlamba postupanja tijekom vježbe, kako bi se članovi stožera još bolje pripremili za sljedeće izazove. Nakon ove prve vježbe, na kojoj su postavljeni određeni standardi, potrebno je unaprijediti sposobnosti kako bi se razina podizala. Sve zemlje to rade, a u ovakvim aktivnostima treba ići ukorak s partnerima. Svi članovi stožera dobili su na neki način zadaću proučiti dosadašnje SOP-ove te u raščlambi postupanja provedenih na vježbi predložiti izmjene, o kojima će se raspravljati na sljedećim radionicama ili vježbama. Nije ni potrebno naglasiti da će se daljnja obuka hrvatskih članova stožera intenzivirati u sljedećem razdoblju, kako bi bili spremniji za rad u međunarodnom okruženju, ne samo u sastavu MN bojne VP. ■

U Splitu održana konferencija NATO-ove Radne skupine za obuku i izobrazbu za operacije potpore miru

U prilog pripremi snaga za međunarodne mirovne operacije

Četrnaesta po redu, konferencija u Splitu prva je održana u Hrvatskoj, a ujedno je u ulozi zemlje domaćina prvi put bila država koja nije članica NATO-a, što je svojevrsno priznanje dosadašnjem aktivnom sudjelovanju predstavnika OSRH-a u radu te NATO-ove radne skupine

— Napisala i snimila Marija ALVIR —

Hrvatska je bila domaćin još jedne aktivnosti organizirane u sklopu NATO-a u suradnji s OSRH, koju je provelo Obučno središte za međunarodne vojne operacije. Konferencija NATO-ove Radne skupine za obuku i izobrazbu za operacije potpore miru (Training and Education for Peace Support Operations Working Group - TEPSO) održana je u Splitu od 29. rujna do 3. listopada.

Na konferenciji su sudjelovali predstavnici zemalja članica NATO-a i Partnerstva za mir te Mjediteranskog dijaloga koji sudjeluju u radu te radne skupine, a među tridesetak sudionika iz dvadeset zemalja bili su i hrvatski predstavnici - zapovjednik OS-MVO-a brigadir Tomislav Pavićić i brigadir Berislav Šipicki iz Uprave J-1 GSOS-a.

Radna skupina TEPSO osnovana je 2001. godine, a konferencije se održavaju od 2002. dva put godišnje. Skupina se sastaje ponajprije kako bi njezini članovi raspravili i dogovorili detalje vezane uz korištenje i pri-

mjenu te prilagodbu TEPSO priručnika, čiji se moduli izravno odnose na obuku i pripremu snaga za međunarodne mirovne operacije.

Četrnaesta po redu, konferencija u Splitu prva je održana u Hrvatskoj, a ujedno je u ulozi zemlje domaćina prvi put bila država koja nije članica NATO-a, što je svojevrsno priznanje dosadašnjem aktivnom sudjelovanju predstavnika OSRH-a u radu te NATO-ove radne skupine. Zahvaljujući tome, od ove godine hrvatski predstavnik u toj radnoj skupini, brigadir Pavićić, ujedno je njezin potpredsjednik. Prema njegovim riječima, upravo to je bio povod zbog kojega je Hrvat-

■ Većina sudionika konferencije složila se da je za što kvalitetniju suradnju među obučnim središtima za operacije potpore miru nužna međusobna razmjena instruktora i polaznika

ska odlučila biti domaćinom ove konferencije. "S obzirom na naš skri ulazak u NATO, to je bila dobra prilika da sudionicima skupa predstavimo naš obrambeni sustav i Oružane snage", smatra Pavićić, dodajući da su im tako pokazali gdje je OSRH u odnosu na NATO.

Napominjući da je TEPSO radna skupina izradila priručnik za pomoć u obuci i izobrazbi za operacije potpo-

**Brigadir Reinhard Barz (Njemačka),
zapovjednik UN-ova obučnog središta i čelnik
Radne skupine TEPSO**

Svrha je ove NATO-ove radne skupine standardizirati sve obučne module za operacije potpore miru. To je nužno jer smo u takvim misijama svi kao velika obitelj i trebamo jednako razmišljati kako bismo u međunarodnom okruženju na taktičkoj

razini djelovali na jednak način. Zato smo se okupili ovdje kako bismo dogovorili module za sva naša obučna središta. Napomenuo bih da s hrvatskim središtem planiramo razmjenu instruktora i polaznika pojedinih tečajeva, a ujedno želim zahvaliti Hrvatskoj za iznimno gostoprimstvo.

**Brigadir Tomislav Pavičić (RH), zapovjednik
OSMVO-a i zamjenik čelnika Radne skupine TEPSO**

Hrvatska se aktivno uključila u rad Radne skupine TEPSO početkom našeg angažmana u misiji ISAF, kada je postalo jasno da sve naše aktivnosti u misiji moraju biti standardizirane u skladu s NATO-ovom doktrinom. Od tada aktivno sudjelujemo na sastancima Radne skupine i pokušavamo uvrstiti primjenu TEPSO priručnika u naše postrojbe. Vjerujem da će se i na taj način podići razina interoperabilnosti naših Oružanih snaga u procesu obučavanja i uvježbavanja s članicama NATO-a.

**Brigadir Morgan Lamb (SAD), voditelj
Odjela obuke u Institutu za mirovne operacije**

Nastojimo spoznati kako se bolje razumjeti i kvalitetnije surađivati u misijama potpore miru i

stabilnosti, i u tom smislu je ova konferencija u Hrvatskoj dobrodošla. Okupljanje sudionika iz različitih država važan je doprinos i boljem razumijevanju drugih kultura i usklađivanju međusobnih očekivanja.

**Pukovnik Andrew Docherty (Vel. Britanija),
operativni časnik u Središtu za izobrazbu i
obuku kopnene vojske**

Važna je suradnja među obučnim središtima za operacije potpore miru i u tom pogledu želim istaknuti profesionalnost hrvatskih kolega, s kojima dobro surađujemo. Također, pohvale i za ovu konferenciju, koja je dobro organizirana i provedena te vjerujem da će biti učinkovita.

Bojnik Richard Lott (Kanada), glavni časnik za standardizaciju u Obučnom središtu za potporu miru

Želimo standardizirati različite taktike i tehnike kako bismo postigli što veću interoperabilnost u misijama potpore miru. Zahvaljujući modernoj tehnologiji, možemo komunicirati s kolegama diljem svijeta te tako međusobno razmjenjivati ideje i znanja, učiti jedni od drugih. Poželjna je također razmjena instruktora i polaznika među obučnim središtima. No, osim profesionalne povezanosti, ovo je prilika da steknemo i nova prijateljstva.

re miru, izrazio je uvjerenje da će se i na taj način podići razina interoperabilnosti naših Oružanih snaga u procesu obučavanja i uvježbavanja s članicama NATO-a. Jedna od aktivnosti koju potiče ova radna skupina jest i učenje na daljinu, što se također primjenjuje u OSRH, a određeni tečajevi, kao i TEPSO priručnik, dostupni su na web stranici OSMVO-a, istaknuo je Pavičić, napominjući da se tečajevi mogu i službeno certificirati. Također je izrazio očekivanje da će pripadnicima OSRH-a biti dostupni i materijali iz tzv. naučenih lekcija, dodavši da je u sklopu konferencije i Hrvatska predstavila ne-

ka od svojih iskustava. Naime, dvije hrvatske časnice govorile su o svojim iskustvima što su ih stekle tijekom sudjelovanja u mirovnim misijama - natporučnica Marija Čišćak u UN-ovoj misiji u Indiji i Pakistenu (UNMO-GIP), te natporučnica Vlasta Zekulić u misiji ISAF, u kojoj je bila i zapovjednik voda Vojne policije u sastavu hrvatskog kontingenta. Izlaganja naših časnica bila su iznimno zanimljiva sudionicima konferencije pa su uslijedili i pozivi za gostovanje u oružanim snagama drugih zemalja, koje također zanimaju "naučene lekcije" hrvatskih mirovnjaka. ■

US Army

VOJNE simulacije i proigravanje raznih scenarija važno su sredstvo u obuci, analizi i pripremi za izvođenje budućih zadaća. Nešto što je počelo prije najmanje 5000 godina, kad su se rabili obojeni kamenčići i makete na pločama, danas je evoluiralo u napredne računalne simulacije, koje omogućuju virtualni pri-

kaz utemeljen na stvarnom svijetu.

Razvoj je tekao postupno, Rimljani su rabili stolove s pijeskom i male replike kako bi prikazali bojno polje u 1. stoljeću poslije Krista. To su, modernim rječnikom, vizualni alati rabljeni za proigravanje strateških scenarija. Slični su se modeli u vojskama rabili sve donedavno, a ne-

Vojne simulacije

zaustavljeni prodor računala potiskuje ih prema muzejima.

Jednu od prvih naprava za vojne simulacije smislio je u 17. stoljeću Christoper Weikmann, a zvala se Konigspiel (kraljeva igra). To je ratna igra na ploči, koja sudionicima omogućava vizualiziranje pokreta i djelatnosti njihovih snaga. Kao rezultat primjene tog alata sudionici su mogli procijeniti akcije na bojnom polju na temelju vjerojatnosti i drugih matematičkih pristupa.

Početkom 19. stoljeća uvode se reljefni tereni i precizne porculanske figurice. Tada počinje i sve snažniji prodor matematike u vojne simulacije. Nakon II. svjetskog rata, početkom 50-ih godina već se rabe računala da bi se pojednostavilo praćenje rezultata i proračuni. S vremenom se to razvilo u današnje kompleksne vojne simulacije, koje omogućavaju bolje osposobljavanje na svim razinama vojne organizacije.

M. PETROVIĆ

Moguća nova indijska kupnja MiG-ova 29K

PREMA navodima u indijskim medijima, sasvim je izgledna nova indijska narudžba mornaričkih borbenih aviona MiG-29K, i to dodatnih 30 aviona. Takva mogućnost bit će razmatrana tijekom skorašnjeg posjeta Indiji ruskog ministra obrane Anatolija Serdjukova. Uz moguću novu indijsku nabavu MiG-ova, bit će razmatrana i konačna isporuka nosača aviona INS Vikramaditya, koji je nekadašnji ruski nosač aviona Admiral Gorškov, čiji je remont trebao biti okončan tijekom 2008., ali prema trenutačnim najačama njegova isporuka neće biti moguća prije 2012. godine. Uz to, Indija bi se mogla suočiti s gotovo dvostrukim povećanjem troškova ugovora koji je 2004. sklopljen između Rusije i Indije i kojim je, uz remont nosača aviona, pokrivena i prva indijska narudžba od 16 mor-

naričkih MiG-ova.

Tada je Indija naručila 12 jednosjednih i četiri dvosjedne inačice MiG-29K/KuB (Fulcrum D), a prvi avion je isporučen Indiji tijekom ljeta 2007. godine. Ruski dizajneri MiG-a 29K navode kako je to definitivno avion nove generacije, koji ima digitalizirani "glass" kokpit, znatno snažniju pogonsku skupinu s dva motora RD-33K treće serije, novi višemodni radar, veći dolet, te mogućnost nošenja ruskog navođenog naoružanja nove generacije. Četiri indijska dvosjeda, koje će rabiti i za obuku, imat će poput jednosjeda punu operativnu sposobnost za bor-

bena djelovanja, odnosno u odnosu na jednosjede razlikovat će se ponajviše svojim kraćim doletom. Ako Indija sklopi konačni ugovor za narudžbu dodatnih 30 MiG-ova, oni bi mogli biti isporučeni do kraja 2015. godine.

I. SKENDEROVIC

Oklopno vozilo GFF4

NJEMAČKA tvrtka Krauss-Maffei Wegmann (KMW) sklopila je ugovor s njemačkom tvrtkom Iveco, kojim je dogovorena zajednička suradnja na razvoju višenamjenskog oklopног vozila Geschützte Führungs und Funktionsfahrzeuge (GFF), i to klase 4. Riječ je o obitelji vojnih vozila mase 18 do 25 tona. Njemačka i talijanska vojska trebaju vozila takvog tipa u pogonskoj konfiguraciji 4x4 i 6x6.

KMW i Iveco nastoje zajednički razviti obitelj vozila koja će, zbog standardizacije i modularizacije, moći zadovoljiti standarde i potrebe obje vojske. Procjenjuje se da samo njemačka vojska treba 700 vozila

tog tipa, a uz talijanske potrebe treba računati i na izvoz.

KMW je već samostalno razvio vozilo Grizzly mase 25 tona i to na podvozu Ivecova kamiona.

GFF 4 je modularan dizajn, a u konfiguraciji 6x6 nosi 10 ljudi u posebno razvijenoj tzv. sigurnosnoj čeliji, koja štiti od streljačkog oružja, šrapnela, mina i eksplozivnih naprava. Može postići brzinu od 90 km/h. S punim spremnikom goriva,

po dobrom putu može prevaliti oko 700 kilometara.

Inačica s pogonskom konfiguracijom 4x4 ima nosivost od 3 tone i popunit će prazninu između lakšeg vozila Dingo 2 4x4 mase oko 12 tona i najvećeg GFF4 6x6 mase 25 tona.

M. PETROVIĆ

NEDAVNO je američko ministarstvo obrane zatražilo reprogramiranje dijela državnog proračuna koji se odnosi na potrebe obrane, odnosno njime je zatraženo dopuštenje za kupnju dodatnog transportnog aviona, na što bi bilo potrošeno 32 milijuna američkih dolara. Takav zahtjev se odnosi na kupnju dodatnog srednjeg transportnog aviona C-27J Spartan, koji je inače prošlogodišnji pobjednik na američkom JCA (Joint Cargo Aircraft) natječaju za nabavu novih 78 srednjih transportnih aviona, za iznos nešto veći od dvije milijarde američkih dolara. Prvi naručeni Spartan iz JCA natječaja isporučen je američkom ratnom zrakoplovstvu krajem rujna ove godine.

Takvim zahtjevom američko minis-

tarstvo obrane u biti zastupa traženje američkog zrakoplovnog zapovjedništva za specijalne operacije (U.S. Air Force Special Operations Command - AF-SOC), koje želi u razmjeru kratkom vremenskom razdoblju naći operativne nadopune svojim, u zadnje vrijeme preopterećenim zračnim topovnjacama AC-130. Ti avioni prolaze razdoblje izuzetno napregnutog operativnog angažmana u borbi protiv terorizma, pri čemu iskazuju svoju logističku zahtjevnost, koja uz potrebna novčana sredstva podrazumijeva privremeno povlačenje iz operativnih postrojbi kako bi bili obavljeni potrebni radovi u II. i III. stupnju održavanja aviona. Za AF-SOC je to značajna operativna ruta, koju nastoje što brže popuniti, pri čemu se njihova usredotočenost na uvođenje C-27J u novu vrstu zadaća kao "mini topovnjaka" čini sasvim racionalnom. U tom smislu, AF-SOC je uz 32 milijuna dolara na-

AC-27J Stinger II

mijenjenih za kupnju jednog Spartana, zatražio dodatnih 11,5 milijuna dolara, kojim bi se pokrili troškovi izrade provedbene studije, odnosno integriranja potrebnih oružnih sustava na Spartan, te provedba inicijalnih testiranja. Cijelom projektu AFSOC je dao ime AC-XX Gunship Lite Programme, a neki mu već daju i konačno operativno ime AC-27J Stinger II. Vrlo vjerojatno AC-27J će biti opremljen naoružanjem u rasponu kalibra 25 mm do 40 mm, a također bit će opremljen naprednim senzorskim paketom koji će omogućiti nadzor bojišta iz zraka odnosno ciljanje određenih ciljeva. Iako će AC-27J imati nešto "slabije" naoružanje u odnosu na AC-130, u AFSOC-u smatraju da AC-27J ima neke druge prednosti u usporedbi s AC-130, a to je mogućnost uporabe znatno kraćih uletno-sletnih staza, što pak omogućava njegovo baziranje nešto bliže borbenim djelovanjima. Prema dosad izraženim preliminarnim zahtjevima, AFSOC kani nabaviti 16 aviona AC-27J, čije uvođenje u operativnu uporabu zasad ne prognoziraju.

I. SKENDEROVIC

Američka vojska isprobava FCS

NAKON serije testiranja u sklopu razvojnog tima i nakon što su američkoj kopnenoj vojsci (US Army) dostavljeni prvi probni primjerici, na poligonu Yuma obavljena su prva paljbenia testiranja samovoznog sustava NLOS-C koje su proveli prednici kopnene vojske.

NLOS-C (Non Line Of Sight Cannon) dio je programa Future Combat Systems (FCS). Riječ je o samovoznom topničkom sustavu velikog dometa s ljudskom posadom, dok je sama kupola automatizirana. Posada, samo dva člana, smještena je u podvozju i topom upravlja daljinski.

I ta vijest pokazuje kako se razvoj

platformi u sklopu programa FCS ubrzano nastavlja jer kopnena vojska treba moderne zamjene ili dopune danas operativnih sustava.

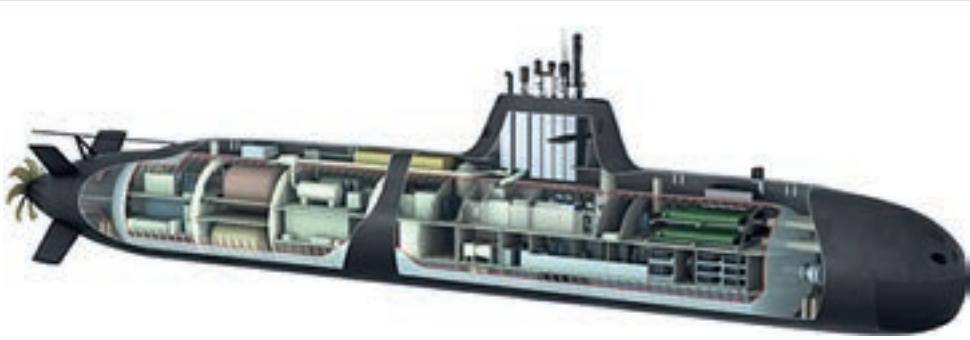
NLOS-C je na "brzoj razvojnoj traci" jer treba dopuniti, a u konačnici i zamijeniti danas zastarjeli samovozni sustav M109, koji čini osnovu topničke moći američke kopnene vojske. Zato se ubrzano razvija, kako bi se što prije mogao operativno raspoređivati u sastav postrojbi. Potreba za mobilnim naprednim samovoznim sustavom koji može ispaljivati precizno navodeno streljivo osobito je izražena kod postrojbi raspoređenih u mjesama u nemirnim područjima.

Tijekom 2008. i 2009. bit će isporučeno osam sustava NLOS-C, a vojska će ih podvrgnuti rigoroznim testiranjima. Planirano je da 2010. prvih 18 sustava bude predano na završna ispitivanja i pripremu za operativnu uporabu.

M. PETROVIĆ

BMT-ov novi koncept podmornice

BRITANSKA brodograđevna i sistemska grupacija BMT Defence Services prikazala je novi koncept konvencionalne podmornice velikog kapaciteta, sposobne za prekoceanske plovidbe, koja se uglavnom temelji na dokazanoj vojnoj i komercijalnoj tehnologiji. Konceptualna podmornica nosi radni naziv Vidar-36, a razvijena je u sklopu In-Spra projekta istraživanja i razvoja kako bi udovoljila zahtjevima za velikim doplovom i visokom izdržljivošću, višestrukom namjenom jednako u oceanskim i priobalnim vodama, a ujedno posjedovala protupodmorničke i protubrodske kapacitete, kao i mogućnost napada na kopnene ciljeve te izvršavanje specijalnih operacija. InSpra projekt je

multidisciplinarni naravi sa svrhom istraživanja budućih projektnih koncepata u podmorničarstvu.

U skladu s izjavom voditelja projekta Simona Binnsa, Vidar-36 je nastao isključivo kao rezultat tržišnog istraživanja i trenutačno dostupne tehnologije koje bi mogle zadovoljiti zahtjeve za fleksibilnu konvencionalnu podmornicu velikog kapaciteta, čime je omogućeno izvršavanje raznovrsnih zadaća i operacija, veliki doplov te povećana izdržljivost. Fleksibilnost i adaptivnost koncepta podmornice postignuta je modularnim prostorima, koji npr. uključuju teretni modul, modul jarbola ili prostor za smještaj naoružanja. Tijekom provedbe projekta, BMT je istodobno razmatrao šest

mogućih konfiguracija i razmještaja prostora. To je uključivalo razmatranje o jednostrukom ili dvostrukom trupu, zatim raznorodne inačice naprednog ili klasičnog naoružanja. Diferencijacije su uključivale doplov i autonomiju, zračno neovisnu propulziju, različite konfiguracije borbenog sustava, promjer trupa u odnosu na pritisak dubine ronjenja, duljinu, podvodnu istisninu i broj posade.

Indikativni dizajn podmornice Vidar-36 očituje se u jednostrukom trupu duljine preko svega 79 m, maksimalne širine 8,4 m i podvodne istisnine 3600 tona. Preostale značajke uključuju doplov od 9000 NM, maksimalnu operativnu dubinu od 200 m i više, šest torpednih cijevi kalibra 533 mm, prostor i sustav otpreme za ukupno 18 torpeda i projektila ili do 36 mina, zatim integrirani sonarni sustav koji uključuje cilindrični pasivni i bočni sonar te sonar za presretanje zapreka, aktivni sonar i sonar za izbjegavanje zapreka. Tehničkim značajkama pridružuje se satelitska komunikacija, radar, mjere protuelektroničkog djelovanja te komore za pet i 10 ronilaca.

M. PTIĆ GRŽELJ

Novi čamci za meksičku mornaricu

AMERIČKA kompanija Textron Marine & Land Systems dostaviti će meksičkoj ratnoj mornarici tijekom veljače 2010. godine prvi od šest motornih čamaca za spašavanje (MLBs - Motor Life Boats) duljine 14 m, ukupne vrijednosti 24 milijuna dolara. U skladu s tvrdnjama kompanije, izgradnja prvog broda započela je trenutačno, a prema statkama potpisanih ugovora kompanija će asistirati u stvaranju agencije koja će svojom funkcijom i vrlo vjerojatno strukturon sličiti američkoj obalnoj straži. Preostalih pet brodova bit će dostavljeno u vremenskim razmacima od dva mjeseca nakon primopredaje prvog, koji u skladu s ugovorom treba biti dostavljen 18 mjeseci po potpisivanju. Ovaj tip plovila već je u dugogodišnjoj uporabi američke obalne straže, koja trenutačno raspolaže sa 117 takvih čamaca.

Shodno tehničkim specifikacijama, trup brodova za spašavanje bit će načinjen od lake aluminijске slike koja može izdržati opterećenja vala visine 6 m i snage identične trostrukoj sili gravitacije, a brodovi

će biti operativni pri brzinama vjetra od 60 čv. Kompanija će također osigurati obuku i trening za meksičku posadu u svome brodogradilištu u New Orleansu.

Glavne značajke trupa očituju se u približnoj istisnini 18 tona, duljini 14 m, širini 4,3 m i gazu 1,4 m, dok se pogon broda oslanja na dva Detroit dizelska motora, svaki snage 324 kW, te omogućuje maksimalnu brzinu 25 čv i doplov od 200 NM pri krstarećoj brzini od 22 čv. Speci-

fičnost stabiliteta očituje se u mogućnosti vraćanja u ravnotežni položaj odnosno samoispavljanja u manje od 10 sekundi nakon pomaka pri posrtanju ili ljudi. Upravljanje plovilom omogućeno je sa zatvorenog mosta ili otvorene kormilarnice.

M. PTIĆ GRŽELJ

Ruski Iskander-E projektili sve popularniji

PREMA navodima ruske novinske agencije RAI Novosti, ruska obrambena agencija Rosoboronexport nedavno je zaprimila nekoliko novih

traženja za prodaju taktičkih balističkih projektila kratkog dometa, Iskander-E (SS-26 Stone). Interes za kupnju projektila iskazale su Sirija, Ujedinjeni Arapski Emirati, Malezija i Indija, dok su već prije svoj

interes iskazali Alžir, Kuvajt, Singapur, Vijetnam i Južna Koreja.

Projektili Iskander-E Rusija je nedavno uvela u operativnu uporabu

(u jačini od jedne PZO brigade), sa svrhom svladavanja (probijanja) proturaketnog štita na taktičkoj razini kao što su sustavi Patriot PAC-2 i PAC-3. Ruska inačica projektila Iskander-E ima domet od 400 km, a izvozna inačica domet od 280 km. Projektil ima bojnu glavu tešku 400 kg, dok cijeli projektil teži 3800 kg. Preciznost pogotka odnosno CEP (circular-error probable) iznosi 30 m. Veliku posebnost Iskander-E balističkih projektila, uz njihov mali radarski odraz, čini njihov promjenjiv letni trajektorij, razvijen u svrhu probijanja (svladavanja) protivničkog proturaketnog štita, sprem čega pojedini zapadni stručnjaci imaju određene rezerve.

I. SKENDEROVIC

Nuklearna energija

U zadnja tri desetljeća nuklearna energija ima značajnu ulogu u proizvodnji električne energije. Trenutačno po-moći nuklearne energije generiramo oko 16% ukupno proizvedene električne energije u svijetu

Ankica ČIŽMEK

Jaki proboj nuklearne energije može se zahvaliti njezinoj čistoći i gotovo nikakvom ispuštanju stakleničnih plinova. Dobro konstruirane nuklearne elektrane pokazale su se pouzdanima, sigurnima, ekonomski prihvatljivima i ekološki dobroćudnima. Dosad se u svijetu nakupilo više od 9000 reaktor-godina rada, pa se skupilo i potrebno iskustvo u iskorištavanju nuklearne energije.

Nuklearna energija, odnosno atomska energija, općenito je energija koja se oslobađa ili troši u nuklearnim pretvorbama i reakcijama. Nuklearne pretvorbe zbivaju se na znatno manjim udaljenostima od kemijskih, pa su, po zakonima kvantne

fizike, nuklearne energije znatno veće, čak i milijun puta. U užem energetskom smislu, pod nuklearnom energijom podrazumijevamo energiju koja se oslobađa u reakcijama spajanja lakih jezgara, fuziji, i cijepanju teških jezgara, fisiji. U oba slučaja, novonastale jezgre bliže se području najčvršće vezanih jezgara masenog broja 50 do 60, pa se u tim reakcijama oslobađa dodatna energija vezanja atomske jezgre. Fuzija je osnovni proces stvaranja energije u zvijezdama, a odvija se na temperaturama od stotina milijuna K. Nekontrolirana nuklearna fuzija ostvarena je u zemaljskim uvjetima eksplozijom atomske bombe, pri čemu su razvijene "zvjezdane" temperatu-

re. Kontrolirana nuklearna fuzija izotopa vodika, znatno teži znanstveni problem, ostvarena je tek nakon desetljeća istraživanja u nekoliko istraživačkih uređaja, ali je komercijalno korištenje fizijskom energijom za sada udaljeno više desetljeća, pa i upitno, barem sa sada dominantnim fizijskim uređajima. Treba reći i to da je zbog vrlo intenzivne radioaktivnosti inducirane u konstruktivnim materijalima fizijskim neutronima, kao i zbog velikih količina tricija, predodžba o "čistim" fizijskim uređajima nasuprot "prljavim" fisiskim pogrešna. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Terorizam i mediji (II. dio)

Mediji imaju iznimski potencijal u protuterorističkoj borbi s obje strane društvenih, kulturoloških i civilizacijskih granica, za koje se čini s jedne strane kao da ih globalizacija ublažava, ali ih s druge strane i oblikuje

Darko MARINAC

Udjelu *Terorizam protiv demokracije* možemo naći četiri mogućnosti medijskog pokrivanja terorizma demokratskom društvu slobodnih medija (Paul Wilkinson, *Terorizam protiv demokracije*, 2002., str. 196-198).

Politika laissez-faire, (franc. "pustite neka svatko čini što hoće i neka sve ide svojim tijekom" uzrečica je ekonomskog liberalizma i slobodnog tržišta). Riječ je o gajenju nade da će demokratsko društvo "instinkтивno" naći način kako prevladati većinu terorističkih prijetnji. Ovo naivno vjerovanje u samoregulirajući odnos između medija i terorizma obrazlaze se tako da će se pitomom interakcijom medija

i terorizma doći do omekšavanja napetosti, jer će navodno terorističke organizacije, koristeći se medijima, rafinirati svoje postupke kako bi javnosti bili prihvatljiviji, te natjerati vlast na ispunjavanje ustupaka što ih ultimativno traže. Mnogo je vjerojatnije da bi ova politika suszbijanja terorizma samo povećala terorističke napade i zahtjeve koje bi prema vlasti upućivale terorističke organizacije, što bi na kraju prijetilo urušavanjem demokratskog društva i dovelo do unutar društvenih sukoba.

Druga opcija suprotstavljanja terorizmu može biti čvršća zakonska regulacija medija i neki oblik cenzure medija. Ovdje dolazimo do drugog

utjecaja što ga na medije imaju terorističke organizacije. Restrikcijskom medijskom politikom može se smanjiti mogući utjecaj terorista na društvo, ali to mijenja samu srž demokratskog društva, i to je šteta samo po sebi. Istina je da treba izbjegći situaciju da se terorističke organizacije koriste masovnim medijima, ali nedopustivo je i to da terorističke organizacije unište samu bit demokratskog društva, a to je sloboda misli i sloboda izražavanja tih misli. Vjerojatno nitko ne želi taj eksperiment provesti "in vivo". Sve i da hoćemo, kako zaustaviti internet? ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Pokažite nam brod - ostalo je naša briga (I. dio)

Kako bi onemogućili brodsku samoobranu, protubrodski vođeni projektili lete brzinama tri puta većim od zvuka i nadmašuju domete od 200 km

Dražen MILIĆ

Slično kao i kod tenkova i protuoklopnih vođenih projektila, i kod ratnih brodova i protubrodskih vođenih projektila stalno se odvija nadmetanje koje znači razliku između opstanka i uništenja. S jedne strane razvijaju se sve precizniji, brži i ubojitiji projektili, a s druge sve napredniji sustavi za proturaketnu brodsku obranu kojima je svrha ili zavarati ili uništiti prijetnju. U toj neprestanoj utrci, protubrodski vođeni projektili ponekad ostvare prednost. Tako je pri kraju razvoja nova generacija projektila velikog i vrlo velikog dometa, koji uz to lete nadzvučnim brzinama i imaju mogućnost oštrog manevriranja (pri visokim G opterećenjima) neposredno prije udara u cilj. Da bi se povećala vjerojatnost izbjegavanja brodske proturaketne obrane, neki su dobili i mogućnost napadanja ciljeva poniranjem pri vrlo oštrim, gotovo okomitim kutovima.

Amerikanci vole isticati da njihova vojska uvijek ima najbolje od najboljeg, ali prvenstvo uporabe protubrodskih vođenih projektila ipak je otišlo na drugu stranu, Sovjetskom Savezu. Naime, prva uspješna uporaba protubrodskog vođenog projektila obavljena je 21. listopada 1967., kad su čak četiri sovjetska projekti-

la (lansirani s egipatskog raketnog čamca) Raduga P-15 Termit (SS-N-2 Styx) potopila izraelski razarač Eilat. Termit je veliki projektil poletne mase od čak 2300 kg, opremljen bojnom glavom mase 450 kg. Iako tako masivan, imao je domet od samo 43 km. Unatoč tome, našao se u naoružanju u više od 20 ratnih mornarica. Egipatska je ratna mornarica uporabila Termite i u ratu 1973., ali sa znatno manje uspjeha. Do tada su ga Izraelci dobro proučili te razvili sustav protumjera. Razvili su također svoj protubrodski vođeni projektil IAI Gabriel. Zato je 1971. indijska ratna mornarica uspješno uporabila Termite u napadu na pakistanske ratne brodove, potopivši nekoliko (uključujući i razarač Khaibar istisnine 2480 tona), ali i za napade na ciljeve na obali. I iračka

i iranska ratna mornarica rabile su Termit u ratu koji je trajao od 1980. do 1988. godine. Iduća velika prekrat-

nica u uporabi protubrodskih vođenih projektila dogodila se na južnom Atlantiku 1982., tijekom britansko-argentinskog rata za Falkland. Bio je to prvi pravi pomorski rat nakon II. svjetskog rata i samim tim odličan pokazatelj mogućnosti protubrodskih vođenih projektila. Na britansku žalost, Falklandski rat je pokazao svu učinkovitost francuskih projektila Aerospatiale Missiles (danasa MBDA) AM39 Exocet. Najprije je 4. svibnja pogoden razarač HMS Sheffield (potonuo 10. svibnja), a potom 25. svibnja trgovacki brod Atlantic Conveyor (potonuo 30. svibnja). U oba slučaja, Exoceti su lansirani s mornaričkih jurišnika Super Etandard. Još prije početka rata, argentinska ratna mornarica je Exocete inačice MM38 premjestila s razarača ARA Guerrico na kamione, te ih prebacila na Falklande. S jednog je kamiona 12. lipnja lansiran projektil koji je teško oštetio razarač HMS Glamorgan. Rat za Falklande donio je i prvu borbenu uporabu lakih protubrodskih projektila MBDA Sea Skua, koji su lansirani s mornaričkih helikoptera Lynx. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Povijest japanskog podmorničarstva od 1900. do 1918. (III. dio)

Treći državno-trgovački partner kome se obratila japanska carska vlada pri nabavci novih plovnih jedinica za svoju podmorničarsku flotu bio je također s europskog kontinenta. Premda je u industrijskom razvoju i u mnogočemu drugom uvelike zaostajala za svojim europskim konkurentima, Italija je u samo dvadesetak godina na prijelazu iz XIX. u XX. stoljeće velikim koracima ušla na svjetsku podmorničarsku scenu

Igor SPICIJARIĆ

Kraljevina Italija bila je jedna iz kruga zemalja s kojima je carski Japan davno prije rata uspostavio diplomatske kontakte, ali i međudržavnu suradnju. Premda je Italija bila industrijski najnerazvijenija od europskih sila toga doba (Velika Britanija, Francuska, Njemačka, Austro-Ugarska), njezina dugogodišnja pomorska tradicija i geografski položaj na poluotoku čije obale oplakuju četiri mora bili su zamašnjak koji je relativno brzo profilirao Italiju u istaknutu pomorsku silu, koja je prepoznala ulogu i značenje podmornice te dosta ulagala u njihov razvoj.

Premda se početkom I. svjetskog rata Kraljevina Italija našla na strani Centralnih sila, negdje sredinom rata promjenila je "dres" i prešla na stranu sila Antante. Od trenutka kad su Japan i Italija i formalno postali ratni saveznici, japska strana je intenzivirala međusobne diplomatske i međuvojne kontakte, što je dovelo do sklapanja ugovora o isporuci dviju podmornica tipa Fiat-Laurenti F1. Te podmornice su bile modificirana

inačica talijanskog projekta podmornica klase Pacinotti, utemeljena na klasičnom projektu Laurentijevih podmornica. U sastav talijanske mornarice ušle su prije završetka I. svjetskog rata.

Japanska Carska mornarica naručila je dvije plovne jedinice potkraj 1917. Njihova je izgradnja prema odrednicama japansko-talijanskog ugovora započela u proljeće 1917. godine, još za trajanja rata, u brodogradilištu Kawasaki u Kobeju. Podmornice su u početku dobile brojčane kodne oznake 18 i 21, koje će reformom iz 1924. biti promijenjene u RO-1 i RO-2.

Podmornica br. 18 porinuta je 28. srpnja 1919., dok je podmornica br. 21 s navoza u Kobeju skliznula u more 22. rujna 1919. Obje podmornice su nakon završnog opremanja te završetka programa ispitivanja u površinskim i podvodnim plovidbama primljene u službu te upisane u flotnu listu Carske mornarice 31. ožujka 1920. (podmornica br. 18), odnosno 20. travnja 1920. (podmornica br. 21). Kao što je vidljivo iz kronoloških podataka, prepoznatljiv

vo je da su i ove podmornice, među posljednjima naručenima prije završetka rata, bile konstruirane po relativno staromodnim načelima, premda su u suradnji s tvornicom FIAT bile opremljene s dva nova dizelska motora, koji su podmornici omogućavali veliku autonomiju i prilično velike površinske i podvodne brzine. Osim toga, imale su pričuvnu istisninu od 31,5%. Jedna od tehnoloških novosti, koje su ovakvom tipu podmornica davale određene taktičke prednosti, bio je razmještaj torpednih cijevi na pramac i na krmu podmornice. Podmornice br. 18 (RO-1) i br. 19 (RO-2) zadržane su u službi do 1930. (RO-1) odnosno do 1932. godine (RO-2). Unatoč svemu navedenom o njihovim tehničkim značajkama, u japanskim pomorskim krugovima prevladavalo je mišljenje da se talijanske podmornice nisu pokazale dovoljno dobrima za uvjete korištenja koje je preferirala Carska mornarica. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Homo Volans, rani hrvatski avijatičari 1550.-1925.

Prvi hrvatski aeronauti

Prvi hrvatski letač bio je Bokej Krsto Mazarović, rodom iz Perasta. Uzletio je slobodnim balonom iznad Zagreba 1789., nešto više od sedam godina nakon što je to pošlo za rukom legendarnom Rozieru...

Leonard ELERŠEK

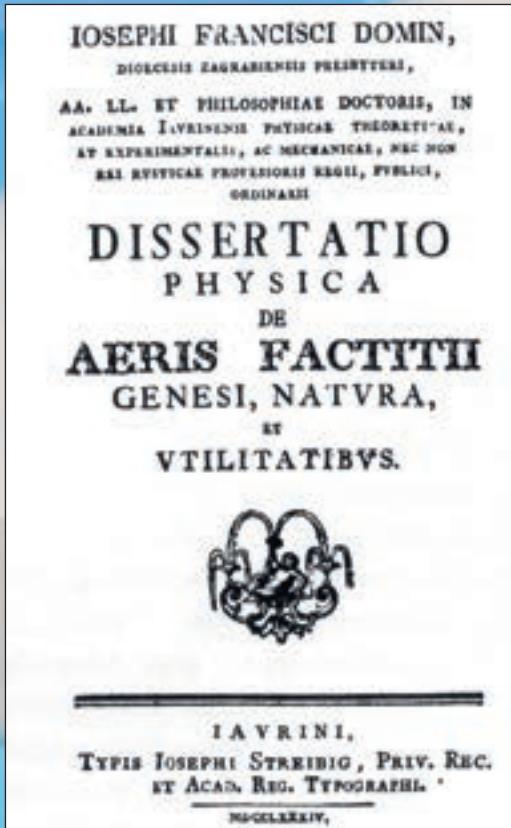
Hrvatski znanstvenici istražuju načela leta aerostata, nude zanimljiva rješenja i iz prve ruke prate dostignuća francuskih aeronauta. Neće proći ni sedam godina od uzleta prvoga francuskog aerostata s ljudskom posadom do balonskog leta prvog Hrvata nad našim glavnim gradom.

Isusovac **Joanes Baptista** (Ivan Krstitelj) **Horvath** (1732.-1799.), rodom iz Kisega u Gradišću, predavač filozofije, fizike i mehanike u Trnavi i Budimu, bavio se problemom letenja aerostata. Taj ugledni profesor, vrstan poznavatelj kemije i fizike, bio je autor sveučilišnog udžbenika Opća i posebna fizika (Physica generalis et particularis, Trnava, 1770.). Godine 1783. objavio je u Budimu rad pod naslovom Teorija aerostatske kugle, koja se uzdiže u zrak i sama leti (Theoria globi aerostatici ob inflabilem, quo repletur, aerem in altum evolare soliti, Budim, 1783.), što je bila vjerojatno prva teoretska analiza načela leta balona napunjena vodikom.

Pionirske dane balonstva sa zanimanjem prati i s oduševljenjem komentira znameniti Dubrovčanin, fizičar Ruđer Bošković, koji u vrijeme uzleta prvih aeronauta boravi u Francuskoj. On je čak ponudio neka rješenja za upravljanje balonom. Za zakretanje balona u prostoru predlaže uporabu velike magnetizirane poluge koja bi djelovala na načelu kompasne igle.

Dominovi pokusi

U Ugarskoj djeluje glasoviti hrvatski znanstvenik i biskup **Josip Franjo Domin** (1754.-1819.), koji izvodi pokuse s balonima. Domin je 1784.

■ Fizikalna rasprava o postanku, naravi i koristi umjetnog zraka, djelo Franje Domina iz 1783. godine

godine u Gyoru objavio teoretske temelje balonstva i fizike plinova u djelu s naslovom Fizikalna rasprava o postanku, naravi i koristi umjetnog zraka. U njemu opisuje svoje pokuse i donosi prikaz dostignuća francuskih balonara. Domin, u poglavljju O aerostatu, između ostalog piše: "To umijeće obavlja zrak specifično lakši od atmosfere, nepropusnim omotom okruglog ili okruglastog oblika, da ga on, težeći za visinama, odvupe sa sobom i tako pruži očima gledatelja nov prizor, a dušu im ispunji divljenjem. Takav omot ispunjen zrakom specifično lakšim od atmosfere, zbog okruglog

ili okruglastog oblika, zove se balon, a zato što se težinom diže više od atmosfere zove se aerostatski." Kad je definirao pojam aerostatskog balona, detaljno i aktualno izvještava čitatelje o prvim letovima balona s ljudskom posadom koji su ostvareni godinu dana prije u Francuskoj. U svom djelu je takoliko sustavan da je obradio i povijest balonstva. Budući da aerostat vuče podrijetlo od aerostatskih balona, Domin najprije govori o fizikalnim osnovama tih balona, a zatim donosi detaljne proračune i upute za gradnju samog aerostata. "Sve se umijeće oko aerostatskog balona zasniva na tome što bilo koji zrak specifično lakši od atmosferskog, pod djelovanjem atmosferske težine, zajedno sa sobom odvlači u gornje područje atmosfere omot koji ga obavlja. Zbog toga sastav njegove lake pare (tj. zraka u omotu) i omota treba biti lakši od težine jednog dije-

la atmosfere." Domin tumači vrste i svojstva medija kojim se pune aerostati te spominje četiri vrste zraka specifično lakše od atmosferskog zraka. "Od njih su za aerostate najvažniji 1. atmosferski zrak razrijeđen ognjem (topli zrak - op. a.), koji služi samo za veće balone, te 2. zapaljivi zrak koji služi samo za manje balone." Napominje da je atmosferski zrak razrijeđen ognjem mnogo teži od zapaljivog zraka, te ga treba znatno više, tj. traži mnogo veći obujam od zapaljivog. Pod zapaljivim zrakom Domin podrazumijeva "onaj koji nastaje iz kovine otopanjem, a koji je H. Cavendish do-

bivao iz cinka ili željeza uz pomoć vitriolnog ulja (vodik - op. a.)". Osvrćući se na praktičnu stranu dobivanja toplog zraka, kazuje: "Za razrjeđivanje zraka u balonu ognjem najprikladnijom se smatra tvar koja najživlje hrani plamen, a da ne stvara ni dim ni žar." Kao gorivo navodi slamu i životinjsko salo pomiješano sa smolom: "Za izradu balona važni su materijal, oblik i težina. Materijal mora biti prilagodljiv (po obliku), gust i čvrst." U tu svrhu preporučuje gusto tkanu svilu premazanu razrijeđenim lakom ili presvučenu papirom, "pa čak i sam papir, a i još neke tanke kožice". U pogledu oblika balona, Domin prednost daje okruglom obliku "jer on prema ostalim pravilnim oblicima ima najmanju površinu, uz jednak volumen, a ovaj se lako i proračunava". Za težinu balona preporučuje da bude što manja, te upozorava da je kod velikih balona teško proračunati težinu. Utvrđuje da je sila uzgona mjerodavna za let balona i obrazlaže izračun uzgona balona. Stoga on jasno definira: "Sila uzgona proizlazi iz težine omota i lake pare (tj. one u balonu) usporedene s težinom jednakog dijela atmosfere... Ovdje već na prvom mjestu treba odrediti obujam aerostatskog balona, na primjer, u kubičnim stopama, a to treba potražiti u geometrijskim pravilima." Uočava, u budućnosti nikad zadovoljavajuće riješen, problem upravljanja letjelicama lakšim od zraka: "Upravo je to problem kojem još tražimo rješenje i koji još uvijek stro-

gim granicama omeđuje upotrebu aerostata..."

Čudo neviđeno nad Zagrebom

Prvi hrvatski letač bio je Bokelj **Krsto Mazarović**, rodom iz Perasta. Uzletio je slobodnim balonom iznad Zagreba nepunih sedam godina nakon što je to pošlo za rukom legendarnom Rozieru. Obitelj Mazarović se u Boki kotorskoj prvi put spominje još 1334. godine, a u Perastu živi od 15. stoljeća, gdje posjeduje velik imetak. I danas, kada u Perastu nema više ni jednog Mazarovića, mjestom dominira njihova palača, u kojoj je Krsto u mladosti živio. Imućna i ugledna obitelj dala je brojne istaknute svjetovne i crkvene uglednike i pomorske kapetane, a Krsto Mazarović je krenuo svojim putem. Posjedovao je vlastiti balon, nabavljen vjerojatno u Francuskoj, kojim je letio po mnogim metropolama habsburškog carstva. U zamolbi hrvatskom banu za odobrenje dvaju letova u Zagrebu, on navodi da je iskusan aeronaut i da je već letio balonom u Češkoj, Bavarskoj i Austriji. Ban Franjo Balassa proslijedio je njegovu molbu gradskom poglavarstvu, a ono je udovoljilo zahтjevu. Objava uzleta balonom predstavljala je dotad čudo neviđeno za Zagreb i Zagrepčani broje da-ne u iščekivanju velikog događaja.

Mazarović je uspješnim trideset-minutnim letom 15. prosinca 1789. godine opravdao očekivanja Zagrepčana. U Zagrebu je i drugi put uzletio u siječnju 1790. godine, ponovo s poljane kraj crkvice sv. Roka nedaleko od zagrebačke katedrale. Od 1793. godine austrijska vojska na bojiš-

timu pojedi-

načno primjenjuje izvidačke balone. Vojnu primjenu balona predvio je Ruđer Bošković još za vrijeme svog boravka u Parizu, u pismu bratu Bari, u siječnju 1785. godine.

Kraškovićev plinski balon

U tekstu pod naslovom Krilatić iz Baranje 15. rujna 1811. mađarske novine Magyar Kurir donose vijest da je neki Hrvat **Krašković** iz Baranje sa svojim prijateljem Menerom letio u Budimpešti i Požunu, današnjoj Bratislavi. Opisan je uspješan let pred brojnom publikom. "Zrakoplovci su svoju umjetnu napravu vezali za zračni globus i, digavši se sa zemlje, visoko su odletjeli u zračno nebo, da su ih gledatelji jedva mogli vidjeti. Veliki vojvode s potpunim zadovoljstvom promatrali su nov pronalazak, pljeskali pronalazačima i potom ih kneževski obdarili." Iz opisa priprema za let može se zaključiti da je ovaj balon, za razliku od balona Krste Mazarovića, bio punjen plinom.

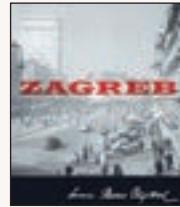
U svibnju 1825. godine, odranski župnik bilježi da se **Josip Wimberger**, vjerojatno Bečanin, slobodnim balonom zvanim Montgolfier uzdigao s brežuljka sv. Roka blizu biskupskega grada u Zagrebu. "Zadržao se više od pola sata u zraku na velikoj visini dok se na veliko čuđenje naroda nije spustio u Gornjoj Lomnici te tako sretno završio putovanje. U odranskoj kuriji počašćen je kao gost velmožnog gospodina Nikole pl. Zdenčaja od Zahramić grada, zagrebačkog podžupana". Poljana svetog Roka, s koje je svojedobno uzlijetao i Mazarović, bila je očito prvo zagrebačko i hrvatsko balonsko uzletište. ■

Rekonstrukcija
Mazarovićeva
leta nad
Zagrebom
1789. godine

Josip Bistrović (urednik): Zagreb / snimio Pavao Cajzek, Masmedia, Zagreb, 2008.

Ova monografija namijenjena je svim čitateljima koje zanima Zagreb i koji vole taj grad. Knjiga je i vrijedan dokument o prošlosti Zagreba, kao što je i zanimljiv podsjetnik na ne tako davnju prošlost. U prvom dijelu monografija nam nudi, često nadrealne, fotografije iz svakodnevnog života grada Zagreba snimljene u proteklih 60 godina. U nastavku knjige nalaze se portreti poznatih osoba koje je Cajzek fotografirao.

Znameniti zagrebački fotoreporter Pavao Cajzek (1923.-1999.) gotovo pola stoljeća promatrao je svijet kroz svoje fotografске aparate. Izgradio je zavidnu novinarsku karijeru, što potvrđuju radovi objavljeni u mnogim publikacijama zagrebačkih nakladnika te stručne nagrade. Vjeran nekim redakcijama, Cajzek je stvorio kompleksan opus fotografija iz svakidašnjeg života Zagreba. Cajzek je za sebe govorio da nije ni kroničar, ni svjedok vremena, već novinar-fotoreporter koji nastoji poštено raditi svoj posao. Novinarstvom se počeo profesionalno baviti u Narodnom jedinstvu, glasiliu zagrebačke Narodne fronte, a odatile je 1951. prešao u Narodni list. Od 1959. do umirovljenja 1985. radio je u Većernjem listu.

Možda je dokaz njegove skromnosti i to što u 35 godina aktivnoga profesionalnog bavljenja fotografijom nije imao nijednu samostalnu izložbu, premda su mu slike uvrštavane u brojne skupne izložbe. Tek 1994. godine, u sklopu proslave 900. obljetnice grada Zagreba, postavljena mu je samostalna izložba "Priča o Zagrebu, snimio Pavao Cajzek".

Neosporno je značenje Cajzekske fotografije za kroniku Zagreba. Samozatajnost kojom je pristupao svome okruženju dala je toj kronici nepretenciozne dokumente, ono svakidašnje u doslovnom smislu riječi. U dugogodišnjoj djelatnosti novinskog reportera, kojega redakcija šalje na zadatke - on je istodobno za sebe, iz vlastitih dubljih pobuda, snimao život sugrađana, prolaznike na ulicama, melankolične vedute Zagreba, periferiju i siromahe. Tako je danas, zahvaljujući upravo toj strani njegove ličnosti, sačuvana slika stvarnog života našega glavnog grada.

Mirela MENGES

FILMOTeka

14. tjedan češkog filma

- trajanje:** od 13. do 19. listopada 2008.
- mjesto:** Movieplex, Centar Kaptol, Zagreb

U organizaciji Veleposlanstva Republike Češke i zagrebačkog Movieplexa, u Centru Kaptol održat će se 14. tjedan češkog filma. U tjedan dana moći ćemo uživati u šest novijih čeških filmova:

Povratne boce (Vratné Lahve, 2006.), redatelj: Jan Sverák

Tajne (Tajnosti, 2007.), redateljica: Alice Nellis

ROMing (2007.), redatelj: Jiri Vejdelek

Posljednji vlak (Poslední vlak, 2006.), redatelji: Joseph Vilsmaier i Dana Vavrova
Václav (2007.), redatelj: Jiri Vejdelek

Bestijarij (Bestiar 2007.), redateljica: Irena Pavlaskova.

I ove godine filmovi su odabrani prema broju gledatelja u Češkoj i osvojenim nagradama, kako na domaćim, tako i na inozemnim festivalima. Prema tome, hrvatskoj će publici biti ponuđena doista najbolja ostvarenja novije češke filmske produkcije. Da češka kinematografija visoko kotira kod hrvatskih ljubitelja filma, moglo se vidjeti i na prošlogodišnjem Tjednu češkog filma, kada su sve dvorane bile popunjene i tražila se karta više. Vjerujemo da ni ovogodišnji filmovi neće iznevjeriti. Ako me pitate za preporuku, predložio bih film **Povratne boce** iz radionice oca i sina Zdenka i Jana Sveraka, koji su se kod nas, ali i u svijetu proslavili filmom **Kolja** iz 1996. godine. U **Povratnim bocama** riječ je o učitelju češkoga jezika, Josifu Tkalcounu kojemu se više ne da raditi u školi i odlazi u mirovinu. No, živahnog muškarca punog energije ni u jesen njegova života ne zadovoljava miran život u krugu obitelji. Stoga nađe posao u supermarketu, na odjelu povratnih boca. Dok Tkalcoun nenapadno pomaže drugima da nađu odgovarajuće partnere, pa tako i svojoj kćeri, istodobno mu se raspada njegov vlastiti dugogodišnji brak. Film je gorka komedija o muškarcu u godinama, koji dušom i srcem ne pristaje na predaju u neravnopravnoj bitki sa starenjem.

Leon RIZMAUL

Da nisam ja?

Svaki je valjda čovjek doživio da ga je ovaj ili onaj prijatelj iznevjerio. Postoje prilike u ljudskom životu kad se prijateljstva potvrduju ili kad pucaju. Najviše pak boli kad nas prijatelji izdaju. Takvo gorko iskustvo ispričao nam je Isus u prispopobi o svadbenoj gozbi.

Evangelist Matej zabilježio je Isusovu priču o kralju koji je ženio sina. Pozvao je prijatelje na gozbu. Oni mu poručiše da imaju pametnijeg posla. Neki dapače iskazaše otvoreno neprijateljstvo prema kralju. Na tu je pobunu uslijedila kazna - kralj pošalje vojsku, pogubi urotnike, a grad im spali. Taj otpad nije spriječio kraljevsku srećanost. Svoje odaje kralj je otvorio drugima. Ljudi s ulice napunili su kraljevsku dvoranu. Svadba je održana, ali s novim uzvanicima (usp. Mt 22,1-10).

Ta priča spada u one Isusove pouke koje se nazivaju prispopobama ili parabolama. One osim pripovjedačkog tkaiva imaju neku inu, alegoričnu poruku za slušatelja. Riječ je, dakle, o jednoj životnoj priči koja u sebi skriva istinu o nama i koju svaki čovjek mora za sebe otkriti. U nedjelju 12. listopada ta će se Isusova paroba čitati u svim katoličkim crkvama u svijetu. U toj će zgodi stotine milijuna katolika otkrivati svoju životnu istinu, pronalaziti sebe u toj priči. O čemu je, dakle, riječ? Mlada je Crkva u potpunosti razumijevala ovaj Isusov govor: Kralj je sam Svemogüći Bog, a Sin njegov je Gospodin Isus. Njemu je Bog Otac pripremio nebesku svadbu na koju je pozvao Izabrani narod. "No oni ne htjedeš doći", kaže Isus. Odbijaju Božji plan i događa se tragedija. Tu tragediju doživljavaju prvi kršćani kao povjesnu ljudsku dramu. Odbiti Božje prijateljstvo najveća je čovjekova tragedija. Čovjek može odbiti Božju ponudu, ali ne može poremetiti Božje planove. Bog je suveren u svojim odlukama. Tragedija Izraela uvijek mora kao opomenu biti pred očima svakog kršćanina - Božje prijateljstvo ne smije se iznevjeriti.

Ova prispopoba ima svoj epilog na Posljednjoj večeri, ali također na svaku euharistijsku gozbu: "Uvečer bijaše Isus za stolom s dvanaestoricom i dok su blagovali reče: Zaista, kažem vam, jedan će me od vas izdati. Silno ožalošćeni, stanu mu jedan za drugim govoriti: Da nisam ja, Gospodine?" (Mt 26,20-22). Na svakoj euharistijskoj gozbi valja nam se upitati: Da nisam ja, Gospodine? Ivan NIMAC

11. listopada 1871.
Kraj Rakovičke bune
Pravaš **Eugen Kvaternik** još je otprije predlagao podizanje ustanka za oslobođenje **Hrvatske** od habsburške vlasti, a **1871.** namjeravao je iskoristiti pojedan neraspoloženje pučanstva zbog društveno-gospodarskih uvjeta u **Vojnoj krajini**. Želeći zaštiti **Stranku prava**, ogradio je svoje djelovanje od **Ante Starčevića** i ostatka stranke, preuzevši odgovornost samo na sebe. Ustanak je počeo 7. listopada 1871., kada je Kvaternik imenovao privremenu hrvatsku vladu kojoj se stavio na čelo kao *regent*. Sljedećeg dana, Kvaternik je u **Rakovici** kraj **Slunja** objavio **Proglas narodne hrvatske vlade**, u kojem je kao glavni cilj istaknuto oslobođenje hrvatskih zemalja i uvođenje županijskog uređenja u Vojnu krajinu. Istog je dana vojska onemogućila proširenje ustanaka na Slunj i dalje prema sjeveru. Već 10. listopada ustanici su opkoljeni sa svih strana i izolirani. U zasjedi 11. listopada 1871. poginuli su vođe pobune Kvaternik, **Ante Rakića** i **Vjekoslav Bach**. Prijeki sud donio je još deset smrtnih presuda za uhvaćene pobunjenike, koje su i izvršene.

14. listopada 1066.

Bitka kod Hastingsa

Normandijski vojvoda **Vilim** bio je u rodbinskim vezama s engleskim kraljem **Eduardom Ispovjednikom**. Godine **1051.** Vilim je posjetio Eduarda i ovaj mu je obećao englesko prijestolje poslije svoje smrti. Ipak, na samrtnoj posljedi Eduard je za nasljednika odredio svojeg šurjaka **Harolda Godwinea**. Vilim je stoga kod **Saint Valéryja** na **Sommi** okupio vojsku i otplovio put **Engleske**. Harold je, čim je čuo za invaziju, krenuo u susret neprijatelju. Do **Hastingsa** je stigao 13. listopada i utvrdio se na jednoj uzvisini. Idućeg jutra je počela vjerojatno najvažnija bitka u povijesti engleskog **Otoka**. Na kraju se Vilim poslužio lukavstvom. Za povjedio je povlačenje, računajući na nedostatak discipline u Haroldovoj vojsci. I zaista, **Anglosaksonci** su počeli neorganizirano napuštati sigurnost svojih položaja. Vilim je tada uveo u borbu konjaništvo, uz novu tehniku koju otočani do tada nisu vidjeli, i odnio veliku pobjedu. Harold je poginuo i prestala je postojati anglosaksonska dinastija, a naslijedila ju je normandijska. Vilim je dobio nadimak **Osvajač** i krenuo prema **Londonu**. Za **Božić** iste godine okrunjen je u **westminsterskoj opatiji**.

Leon RIZMAUL

WEB INFO

www.dtic.mil/doctrine/jel/doddict/

Stranica koju vam ovom prilikom predstavljamo sigurno vas neće oduševiti svojom grafičkom opremom, no svakako hoće svojom korisnošću. Riječ je o službenom **Rječniku vojnih pojmljiva Ministarstva obrane SAD**. No, moramo vas upozoriti: ako bar djeleme ne vladate engleskim, ne mojte ni pokušavati kliknuti, riječ je o englesko-engleskom rječniku. Snalažljiviji mogu potražiti i pomoći vještijih... Dakle, samo utipkavanje gore navedenog URL-a dovest će vas do **klasičnog rječnika**. Klikom na neko od slova engleske abecede otvorit će vam se niz pojmljova koji počinju tim slovom. Ista je situacija i s podlinkovima: u jednom je riječ o pojmljivima koji se upotrebljavaju u komunikaciji u **NATO-u**, a u drugom o američkim kraticama i akronimima. Stranica se redovito ažurira i popunjava novim rječima, a sigurno je vrlo upotrebljiva. Teško da ima netko tko nije barem jednom ostao potpuno zbumen nizom nepoznatih kratica i riječi što ih vole u NATO-u i američkoj vojsci, a ovaj web-rječnik nudi brzo i praktično rješenje za većinu vaših upita, ako ne i za sve njih. Želite li imati primjerak rječnika na papiru, za pohranu i ispis dostupna vam je i praktična **.pdf** verzija...

Domagoj VLAHOVIĆ

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. U napadu sila Osovine na SSSR 1941. godine NISU sudjelovali vojnici:

- A Bugarske
- B Rumunjske
- C Finske

2. Napad na SSSR poznat je pod imenom:

- A Operacija *Wilhelm*
- B Operacija *Barbarossa*
- C Operacija *Istočni front*

3. Sovjetski tenkovi koji su se proslavili tijekom II. svjetskog rata su:

- A T-14
- B T-34
- C T-55

4. Tijekom početka njemačkog napada, vrhovni sovjetski vojni zapovjednik bio je maršal:

- A Žukov
- B Konjev
- C Timošenko

5. Kod Staljingrada 1942. kapitulirao je njemački feldmaršal:

- A Guderian
- B Paulus
- C von Rundstedt

Rešenje: 1a 2b 3c 4c 5b

5.11 TACTICAL SERIES®

Croatia www.kroko.hr

 KROKO
International

VIKING TACTICS™
gear, packs & cases

TARANI SERIES™
professional knives

NEW XPRT™ BOOTS

TAC SL5 GLOVES

MEETS CE CUT RESISTANCE
EN388 LEVEL 5
REQUIREMENTS

New SL5 Gloves, page 31

5.11
TACTICAL SERIES

WWW.511TACTICAL.COM